

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2005/06:23

Stenografiska
uppteckningar
2005/06:23

Fredagen den 27 januari

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser

Utrikesminister Laila Freivalds

Statssekreterare Lars Danielsson

Återrappport från ministerrådsmöte den 12 och 13 december 2005

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 30 januari 2006

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Mötet är öppnat. Vi hälsar Laila Freivalds, Lars Danielsson och medarbetare välkomna. Vi gör som vanligt. Vi börjar väl med allmänna rådet. Jag har förstått att ni har kommit överens om det. Jag vet inte om det finns någonting att återrapporera från tidigare möte.

Anf. 2 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Jag har ingen muntlig återrapporering att göra. Vi har ju redovisat de skriftliga rapporterna på vanligt sätt.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi har också haft återrappport när det gäller det finansiella perspektivet, som framför allt var på dagordningen förra gången.

Inga frågor från ledamöterna? Då godkänner vi återrapporten.

Sedan går vi in på rådsdagordningen. Då har vi först resolutioner, yttranden och beslut antagna av Europaparlamentet. A-punktlistan tar vi senare med utrikesministern. Finns det något att säga om dem?

Anf. 4 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Jag har inget att säga om dem, herr ordförande.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Inga frågor från ledamöterna?

Anf. 6 CARL B HAMILTON (fp):

Kan statssekreteraren säga någonting om läget beträffande det finansiella perspektivet och budgetöverenskommelsen i december i Europaparlamentet?

Anf. 7 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Herr ordförande! Det kan jag gärna göra. Som nämnden säkert vet har nu Europaparlamentet, efter den överenskommelse som träffades i Euro-

peiska rådet, fått hand om detta ärende. Man antog den 18 januari en resolution där man förkastade rådets ståndpunkt och inbjöd samtidigt rådet till vidare förhandlingar. Detta är ju en normal procedur i det här läget.

Nu vidtar alltså diskussioner mellan rådet, kommissionen och parlamentet om det så kallade interinstitutionella avtal som ska slutas. Ordförandeskapet har sagt att man har som ambition att senast i april månad nå ett sådant avtal.

De första, mycket preliminära diskussionerna, mera av formalia-karaktär, ägde rum i denna vecka. Det är för rådets sida ordförandeskapet som för förhandlingarna. Vi förutser att det blir en återrapportering på lämpligt sätt också i allmänna rådet men kanske i första hand i Coreper.

När vi har formerna något klarare för oss skulle jag vilja återkomma till nämnden med förslag på hur vi sköter samrådet i den här processen. Det beror lite på i vilket forum återrapporteringen sker i systemet.

Vi kan väl konstatera att även om Europaparlamentet har ett relativt högt tonläge vad gäller vilka förändringar man vill få till stånd i detta är det ordförandeskapets bedömning, om man skrapar lite grann på ytan, att det nog kommer att vara möjligt att utan alltför stora förändringar i budgeten hitta en överenskommelse som alla kan acceptera. Men vi har som sagt inga detaljer ännu.

Jag vill också erinra om att på inkomstsidan kommer hela denna process tillbaka till det här huset så småningom. Riksdagen ska ju så småningom ratificera det förslag om egnamedelsbeslut som kommissionen ska presentera. Det kommer alltså att finnas ett antal tillfällen under den närmaste tiden att återkomma till en diskussion, här i nämnden och så småningom också i kammaren, vad gäller egnamedelsbesluten.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi informationen.

Sedan går vi över till Lissabonstrategin.

Anf. 9 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Herr ordförande! Vid allmänna rådets möte på måndag kommer kommissionen att presentera sin första årliga framstegsrapport inför vårtoppmötet i mars. Denna rapport offentliggjordes i förrgår och är kommissionens huvudsakliga bidrag till stats- och regeringschefernas diskussion vid vårtoppmötet. Rapporten innehåller också en första utvärdering av de nationella handlingsprogrammen.

Man förutser vid allmänna rådet inte någon egentlig diskussion om den här frågan, utan det är bara en presentation av kommissionen. Sedan kommer rapporten att diskuteras i ett stort antal rådskonstellationer under de närmaste veckorna, och inför varje sådan diskussion kommer regeringen på vanligt sätt att samråda med nämnden. Dessutom kommer den samlade diskussionen i allmänna rådet dels vid mötet den 27 februari, dels vid det möte som sker dagarna före själva toppmötet. Jag vill därför bara mycket kort säga någonting om rapporten.

Kommissionen presenterar fyra huvudområden för konkreta initiativ som man vill ska vara genomförda senast vid utgången av 2007. Dessa huvudområden är för det första ökade investeringar i kunskaper och innovationer. För det andra vill man frigöra potentialen för ökad företag-

samhet, särskilt för små och medelstora företag. För det tredje vill man verka för fler och bättre jobb för att möta globalisering och åldrande befolkning, och för det fjärde vill man se en integrerad europeisk energipolitik.

Vår preliminära bedömning – den är alltså högst preliminär – är att det finns anledning att välkomna kommissionens rapport. Särskilt tillfredsställande är det att kommissionen har valt en bred ansats i rapporten med kraftfulla åtgärder på alla de tre dimensioner som finns i Lissabonstrategin, alltså tillväxt, social sammanhållning och hållbar utveckling. Som nämnden vet känner vi alltid ett särskilt ansvar att påminna om det tredje benet, det vill säga hållbar utveckling. Den här gången tycker vi nog att kommissionen har gjort betydligt bättre ifrån sig på det området än vad man gjorde till exempel i rapporten i fjol.

Rapporten innehåller också, som jag nämnde, en landsspecifik del för vart och ett av medlemsländerna. Jag kan bara kort konstatera att Sverige får ett gott betyg av kommissionen. Kommissionen anser att det svenska handlingsprogrammet speglar en bred, ambitiös och realistisk ansats och svarar mot de flesta utmaningar som man anser att Sverige står inför. Vi får särskilt beröm för den starka fokuseringen på forskning och utveckling och också det integrerade arbetet med hållbar utveckling. Man tycker dock att vi bör ägna mer uppmärksamhet åt konkurrensen i tjänstesektorn. Kommissionen delar också regeringens koncentration på att öka arbetskraftsutbudet, vilket är en av de stora utmaningarna för framtiden.

Det vi kanske tycker saknas lite grann i rapporten är jämställdhetsarbetet. Där kan vi konstatera att det finns en hel del kvar att göra. Det är alltid så, tycker vi, och det är mycket trist. Vi måste, tillsammans med våra likasinnade, vara de som påminner om jämställdhetsfrågornas betydelse, inte minst för att kunna öka arbetskraftsutbudet i Europa. Det känns lite plågsamt att vi varje gång måste påminna om detta, att inte kommissionen själv har förstått att detta är någonting som man måste lyfta fram.

Vi kommer också att i den fortsatta processen särskilt peka på behovet av att satsa på förnybara energikällor. Här finns en ansats i kommissionens rapport, men det går att utveckla ytterligare.

Men som sagt: Rapporten kommer nu att analyseras, och den kommer att kunna diskuteras med nämnden i sina olika delar inför varje diskussion i de olika rådskonstellationerna.

Anf. 10 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Herr ordförande! Jag gissar att Sverige ligger väl till när det gäller arbetskraftsutbudet. Vi har ju rätt många människor som är beredda att gå in på arbetsmarknaden, alltså en som jag tycker hög arbetslöshet, om vi inte bara räknar den öppna arbetslösheten utan samtliga som vill öka sina insatser.

Men min fråga är egentligen: Följer man också arbetslöshetssiffrorna i det här sammanhanget – de totala arbetslöshetssiffrorna, inte bara den öppna arbetslösheten – och ligger i så fall Sverige över eller under strecket? Är vi bättre eller sämre än övriga inom EU?

2005/06:23

27 januari

Anf. 11 LARS LINDBLAD (m):

Först och främst kan jag inte låta bli att notera att det var väldigt trevligt att se att vice statsminister Bosse Ringholm gick ut med en kommentar i förrgår kring detta. Det var kul att se honom på EU-banan. Å andra sidan hade det då kanske varit lite klädsamt om han också hade följt upp med att delta i EU-nämndens samråd och givetvis också i mötet i Bryssel, om han nu har kommentarer kring detta. Det är en något märklig situation när han går ut och uttalar sig i medierna men sedan inte finns med där de verkliga besluten tas. Jag ville bara notera det.

Sedan har jag en liten fråga. Det är förstås positivt med de iakttagelser som har gjorts kring miljöområdet och de andra positiva signalerna i den här rapporten. Dock är det alltid intressant att fokusera på det som man anser inte fungerar. Det skulle vara intressant att höra statssekreterarens kommentarer kring vad regeringen nu tänker göra. Vilka slutsatser drar man av de synpunkter kommissionen har kring avsaknad av utveckling eller för dålig utveckling i tjänstesektorn? Vad tänker man göra åt detta när det gäller konkurrenssituationen och så vidare?

Sedan har jag ytterligare en fråga som gäller diskussionen om övergångsreglerna. Det skulle vara intressant att höra hur regeringen nu kommer att agera framöver. Sverige är ju ett av de riktigt goda exemplen på länder som stått utanför övergångsreglerna, och vi har väldigt positiva erfarenheter enligt de utvärderingar som har gjorts. Det har inte varit så farligt som vi kanske har trott. Och är det någonting vi behöver är det ju ökad konkurrens, ökad förflyttning och en bredare arbetsmarknad, vilket Lissabonstrategin syftar till. Då tror jag att en ökad rörlighet och inte en förhindrad rörlighet skulle vara en av nyckelfaktorerna. Det skulle vara intressant att höra hur regeringen tänker agera i den mycket känsliga frågan om övergångsreglerna i den diskussion som nu ska föras.

Anf. 12 YVONNE RUWAIDA (mp):

Jag vill betona att det är bra att Sverige trycker på när det gäller jämställdhetspolitik.

Sedan har jag en fråga. Du nämnde integrerad energipolitik. Vad menas med det? Det är några varningsklockor som ringer. Det är bra om vi kan göra gemensamma insatser för förnybara energikällor, men integrerad energipolitik kan ju också innebära begränsningar av möjligheten att föra en självständig politik.

Anf. 13 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Herr ordförande! Det är alldeles riktigt, Holger Gustafsson, att vi är bland de länder som har den allra högsta sysselsättningsgraden i Europa. Vi är väl näst högst, om jag nu kommer ihåg rätt på rak arm, efter Danmark. Det är någonting vi ska vara stolta över – men inte nöjda, som bekant. Vi är över det mål som finns inom ramen för Lissabonprocessen, det vill säga 70 % i sysselsättningsgrad. Regeringen har själv satt upp ett mål på 80 % som vi ännu inte har nått, och vi strävar dit.

När det gäller arbetslöshetsstatistiken ligger vi, om man räknar den totala arbetslösheten, på den bättre halvan bland EU-25. Även där har vi dock andra ambitioner. Regeringens mål känner Holger Gustafsson väl till.

Jag tycker ändå att kommissionens kommentar till vår nationella handlingsplan – med några kommentarer som jag gjort; jag återkommer strax också till det Lars Lindblad tar upp – innebär att vi får ett gott betyg när det gäller arbetet med att öka sysselsättningen och bekämpa arbetslösheten.

Innan jag svarar på Lars Lindblads frågor vill jag först bara erinra om att det i kammaren den 9 mars kommer att äga rum en debatt om det nationella handlingsprogrammet. Då får Lars Lindblad och andra glädjen att med vice statsministern diskutera detta mer i detalj, och det finns då rikliga möjligheter att diskutera olika aspekter på det nationella handlingsprogrammet.

När det gäller utvecklingen i tjänstesektorn är det som jag sade: Det är ett område som regeringen vill ägna mycket uppmärksamhet åt och ägna *mer* uppmärksamhet åt. Det är ju som vi alla vet en viktig del av vår ekonomi. Det är också så att en fungerande tjänstemarknad är en hörnsten i vår egen politik.

Vi tycker nog, och det konstaterar också kommissionen, att i ett europeiskt perspektiv är svenska marknader kringgärdade av relativt få konkurrenshinder. Vi har varit tidigt ute med att öppna för konkurrens inom tidigare statliga monopol, till exempel telekommunikation, el, post samt flyg- och järnvägstransporter. Det gör väl att vi tycker att vi har vidtagit en hel del saker för att utveckla tjänstesektorn. Men återigen: Det finns ytterligare saker att göra, och det som kommissionen här påpekar är givetvis någonting som vi vill ta fasta på.

Hur agerar vi i fråga om arbetskraftens rörlighet? Ja, på ett sätt behöver vi ju inte agera. Vi har ju bestämt oss för att inte ha några övergångsregler, och som Lars Lindblad säger är erfarenheterna av detta såvitt vi kan bedöma goda. Vad vi kan göra är förstås att försöka påverka andra länder som har övergångsregler och som nu går mot den tidpunkt då dessa ska värderas. Det är ju ofta uppbyggt så: De flesta fick två års automatiska övergångsregler, och sedan kunde man förlänga dem med tre år och sedan ytterligare två år. Det är klart att vi kan försöka få dessa länder att titta på huruvida man verkligen behöver använda denna möjlighet att förlänga upp till sju år.

Det jag hör i mina diskussioner med kolleger är att man är väldigt obenägen att ändra på detta. Jag tror att det kan vara ganska svårt att exempelvis få ett land som Finland att dra ned på sina övergångsregler, Tyskland likaså. Jag tror alltså att vi ska vara realistiska i vad vi kan uppnå. Men vad regeringen kan göra i det här läget är att redovisa våra erfarenheter och hoppas att andra lyssnar på det.

Yvonne Ruwaida tar upp en mycket berättigad fråga: Vad menas med en integrerad energipolitik? Här finns ett problem med hur EU ska hantera energifrågorna. EU har ju egentligen inte någon kompetens på energiområdet, utan det är ett politikområde som enligt gällande fördrag är förbehållet medlemsstaterna. Det är en nationell kompetens.

Samtidigt ser vi – det har ju illustrerats de senaste veckorna – att det finns ett ökat behov av att diskutera energifrågor i ett europeiskt sammanhang. Vi behöver titta på frågor som energisäkerhet. Vi behöver titta på frågor om risker med alltför ensidigt beroende av enstaka leverantörer av energi. Givetvis tror vi också att vi kan lära oss ganska mycket av varandra när det gäller satsning på förnybara energikällor och annat.

Vårt ingångsvärde i den här diskussionen är att vi ska hålla på det som fördraget säger vad gäller kompetensen på detta område, men vi ska givetvis inte säga nej till en diskussion mellan våra partner i unionen om hur vi kan säkra framtida energitillgångar och framför allt hur vi kan se till att vi klarar en omställning från fossila bränslen till andra, mer förnybara bränslen. Självklart tror vi att en sådan diskussion kan ge oss ganska mycket.

Vi vet dock att det finns vissa frågor där vi inte kommer någonstans. Ta synen på kärnkraft. Där vet vi att vi skiljer oss åt. Det är meningslöst att diskutera det i EU-sammanhang. Vi har olika uppfattningar, och det är en fråga som är förbehållen medlemsstaterna att ta ställning till.

Ja till diskussion och erfarenhetsutbyte, nej till EU-kompetens på området – det är regeringens definition av en integrerad energipolitik.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi informationen.

Sedan har vi en offentlig debatt om rådets och kommissionens årsprogram. Finns det något att säga om den punkten?

Anf. 15 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Herr ordförande! Där kan jag vara mycket kort. Även om det är en offentlig debatt har ordförandeskapet sagt att man inte förutser någon diskussion – vilket är något av en anomali, måste jag säga. Icke desto mindre vill jag bara kort redovisa vad det handlar om. Rådet kommer alltså att få lyssna på en presentation av Österrikes och Finlands gemensamma ettåriga arbetsprogram för detta år, 2006. Det ska alltså presenteras, men man inbjuder inte till diskussion utan kommer att fastställa det.

Låt mig bara kort redovisa vad som är de viktigaste frågorna. Det viktigaste de närmaste månaderna är givetvis genomförandet av Lissabonstrategin. Det blir nyckeltemat för vårt toppmöte den 22 och 23 mars. Man kommer då också att ha en uppföljning av det informella toppmötet i Hampton Court i oktober förra året och då ha särskild koncentration på demografi-, energi- och forskningsfrågor. Detta kommer vi att återkomma till, som jag sade.

Arbetsprogrammet innehåller sedan en beskrivning av vad toppmötet i juni kommer att handla om. Då får vi en diskussion om framtidsfrågorna i EU. Det är ju, åtminstone tills vidare, slutet på den så kallade reflexionsperiod som man utlyste förra året. Vi kommer då också att få en diskussion om den reviderade strategin för hållbar utveckling, en fråga som vi har ägnat mycket uppmärksamhet. Det blir också vid detta tillfälle diskussioner om tidpunkter för Bulgariens och Rumäniens EU-inträde.

Det finansiella perspektivet finns med i arbetsprogrammet på det sätt som jag nyss beskrev, så jag behöver inte gå in på det. Man lyfter också i arbetsprogrammet särskilt fram att det blir en fortsatt diskussion om tjänstedirektivet. Där väntar vi ju närmast på parlamentets behandling – kanske i februari men troligare i mars månad kan den första läsningen vara avslutad. Sedan lyfter också arbetsprogrammet på utvidgningsområdet fram västra Balkan och allting som har med västra Balkan att göra, någonting som ju Österrike prioriterar ganska mycket.

Som vi ser det är detta ett väl avvägt arbetsprogram som innehåller de fokuseringar och prioriteringar som är rimliga givet det här läget. Vi har

Anf. 16 CARL B HAMILTON (fp):

Det är en lång lista. Jag ska bara fråga på en punkt, och det är konstitutionen. Här har det skickats upp olika försöksballonger. Olika förslag har cirkulerat från lite olika länder. Hur ser statssekreteraren på viljan hos olika länder att gå in i en mer konkret diskussion? Ska man se detta som ett försök att ha en ganska väl utformad gemensam hållning inför 2007 och de möjligheter som då gives? Har det blivit så? Hur är läget?

Anf. 17 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Jag tror att det är precis så som Carl B Hamilton här antyder. Målsättningen för ordförandeskapet är just att se om man kan prata ihop sig inför 2007, inte att åstadkomma några resultat under 2006. De politiska förutsättningarna kommer att vara oförändrade under hela det här året. Det franska och nederländska folket har sagt nej till det konstitutionella fördraget. Det finns ingenting som tyder på att dessa bägge länder kommer att vidta några åtgärder under det här året för att försöka ändra på detta faktum, utan det ligger där. Det handlar om att prata ihop sig.

Det blev ju en viss rörelse i frågan inför det möte som ordförandeskapet hade med kommissionen – som är det traditionella – i början på januari. Där tror jag att det kanske drogs lite för stora växlar från ordförandeskapets sida på en tanke som den nya tyska förbundskanslern har uttalat, nämligen att man genom att komplettera fördraget med något slags social stadga – lite oklart exakt vad det skulle vara – på något sätt skulle kunna undanröja den oro som ledde till nej i Frankrike och Nederländerna.

Men jag tror att det där var lite grann av en övertolkning från Österrikes sida. Jag vet att man från tysk sida har sagt: Sakta i backarna – det här var bara ett sätt att hjälpa till i diskussionen!

Jag tror inte att någon i det här läget förutser konkreta steg mot en ratifikation under det här året. Det handlar om att prata sig samman och försöka undvika att fördraget helt läggs åt sidan. Jag tror att det fortfarande finns en stor samsyn, i alla fall bland de flesta, om att det här är det bästa fördrag som vi kan få för tillfället.

Sedan återstår det att se huruvida alla 25 medlemsländer är villiga att ratificera det. Men jag förutser inga dramatiska diskussioner om det här, utan snarast kanske till och med en förlängning av reflexionsperioden till 2007.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi informationen.

Nu har vi klarat av samtliga frågor när det gäller Danielssons område. Vi går över på yttre förbindelser, och först blir det en återrapport från tidigare ministerrådsmöte.

Anf. 19 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Nämnden har ju fått en skriftlig rapport från mötet den 12 december. Jag lyfter fram bara några av de frågor som diskuterades vid lunchen.

När det gäller fredsprocessen i Mellanöstern handlade diskussionen främst om rapporten om situationen i och omkring östra Jerusalem. Mot bakgrund av det politiska läget i Israel och det palestinska området fanns det ingen enighet vid mötet i december om att rubricera EU:s rapport om östra Jerusalem. Vi hade naturligtvis anledning att beklaga det eftersom vi hade varit pådrivande i den frågan och hade velat se att rapporten antogs och offentliggjordes.

I stället för att offentliggöra EU-rapporten kom ministerrådet överens om att framföra budskapet direkt till parterna. Det har också skett därefter. Det ledde till att Israel inför det palestinska valet beslutade att ge palestinierna i östra Jerusalem möjlighet att rösta i staden.

Under lunchen presenterade kommissionen och rådet en gemensam rapport om EU:s framtida roll och bidrag till Kosovo. Rapporten innehåller förslag på hur EU:s råd ska vara under och efter statusprocessen och hur det fortsatta genomförandet av kraven när det gäller standarder som FN har ställt upp ska drivas. Det handlar också om stärkande av EU-perspektivet och de finansiella aspekterna.

Vi har all anledning att vara nöjda med rapporten. Den visar konkret att EU nu har påbörjat sin förberedelse för sin framtida närvaro i Kosovo. Vi tycker att det är bra att man i rapporten understryker att det är viktigt att Unmik inte fasas ut för tidigt.

Både Solana och kommissionär Rehn lyfte fram betydelsen av arbetet med polis och rättsväsende och att finansieringsfrågan för detta mycket stora EU-engagemang kommer fram.

Västra Balkan finns också på dagens dagordning, så jag återkommer till det.

En fråga som också diskuterades under lunchen rörde Burma, Myanmar, och landets deltagande i ASEM-möten. Som nämnden har fått information om vid tidigare samråd handlar det här om hur Burma, Myanmar, ska kunna delta i ASEM-mötet som äger rum i Europa. Jag återkommer till den frågan på dagens dagordning.

Slutligen enades rådet också utan diskussion om att tysken Christian Schwarz-Schilling blir EU:s särskilda representant för Bosnien efter den avgående Paddy Ashdown.

Anf. 20 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Jag vill ställa en fråga under punkten om Eritrea och Etiopien. Där står att utrikesministern tog upp frågan om Dawit Isaak. Hur går det med att få EU att hjälpa oss att få honom fri? Om EU ställer upp på olika sätt – hur ser då den hjälp ut som vi får? Och kan du säga lite om hur det går med de svenska ansträngningarna för att få Dawit Isaak fri?

Anf. 21 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det här är en fråga som en del av medlemsstaterna delar med oss. De har medborgare som sitter fångna i Eritrea. Det finns därför ett gemensamt intresse, åtminstone från en del av länderna, för att engagera sig utifrån den aspekten. Men hela EU har framför allt anledning att engagera sig i den situation som finns i Eritrea och i Etiopien. Det gäller den oroande utveckling som vi har i Eritrea vad gäller situationen för mänskliga rättigheter generellt och möjligheterna för FN att fortsätta att bevaka gränsövergångarna i det avgränsade område som bevakas där.

Det gäller också den olösta frågan om gränsdragningen. Det är den frågan som jag tror att vi måste koncentrera oss på. Innan den gränstvisiten är löst har jag svårt att se att vi också kan få gehör från den typ av frågor som handlar om att medborgare hålls fångna.

Det finns alltså ett EU-engagemang vad gäller tvistefrågorna och utvecklingen där. Det är det vi kan utnyttja även i syfte att hjälpa Dawit Isaak.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi återrapporten och går in på kommande minister-rådsmöte.

Vi har dels A-punktlistan kvar, dels allmänna frågor. Vi kan ta det sist. Då går vi in på yttre förbindelser. Punkten som rör WTO kommer att föredras av Thomas Östros lite senare i dag. Vi tar första punkten, som rör förbindelserna med västra Balkan.

Anf. 23 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Vi tycker att det är bra att Österrike har valt att prioritera västra Balkan under sitt ordförandeskap. Ländernas fortsatta EU-närmande är av avgörande betydelse för regionens stabilitet och säkerhet. Det gäller inte minst i ljuset av de pågående statusförhandlingarna om Kosovo, men också mot bakgrund av den folkomröstning som ska äga rum i Montenegro om dess självständighet.

Vi har fått ett meddelande från kommissionen om EU:s kommande politik gentemot länderna på västra Balkan. I meddelandet behandlas centrala frågor såsom sådana som har att göra med avlägsnande av handels- och investeringshinder, visumlättnader och regionalt samarbete.

För att säkerställa en fördjupad diskussion om de här frågorna har Sverige tillsammans med det österrikiska ordförandeskapet och kommissionen tagit initiativ till att hålla ett förberedande seminarium inför det informella utrikesministermötet i mars, då frågorna ska diskuteras.

Avsikten med det informella mötet är just att diskutera västra Balkan ordentligt. Därför tycker vi att vi måste förbereda det väl.

Den reformering av Bosniens författning som härrör från Daytonavtalet är nödvändig för Bosniens EU-närmande. Därför är det bra att parterna i Bosnien har inlett och även kommit en bit på väg i arbetet med att göra Bosniens konstitutionella struktur mer EU-funktionell. Det är Sverige som finansierar det projektet.

Med anledning av att president Rugova har gått bort kommer rådet naturligtvis att beklaga förlusten av en viktig kraft. Han var ett samlande namn bland kosovoalbarnerna och hade en central roll i förhandlingarna om Kosovos framtida status. Det är min förhoppning att förhandlingarna kan fortsätta utan ett längre avbrott och att man kan bevara lugnet i Kosovo.

Det blir nu viktigt att även uppmana kosovarerna att fortsätta att verka för att samarbeta om uppfyllande av standardfrågorna. Det måste ske samtidigt som man parallellt driver konstruktiva statusförhandlingar.

Sverige stöder rådets slutsatser. I slutsatserna understryks bland annat nödvändigheten av Serbiens och Bosniens samarbete med krigsförbrytartribunalen i Haag. Det tycker vi är bra.

Anf. 24 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Vi fick lite handlingar på bordet i dag. Där sammanfattas kommissionens meddelande och korta rådsslutsatser inför kommande möte. Jag läser i kommissionens meddelande en sammanfattning från Regeringskansliet om att meddelandet bedöms vara förhållandevis tunt och tekniskt utan några omfattande nyheter. Det står också att Sverige tillsammans med Österrike ska ha ett seminarium på hög tjänstemannanivå redan den 8 februari.

Jag skulle vilja fråga vad som är Sveriges tillkommande förslag och inspel. Finns det några mer konkreta och kanske inte bara tekniska uppfattningar som man vill få fram i en diskussionen till den 8 februari?

Anf. 25 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Vi håller på att förbereda det seminariet, som i sin tur ska vara en förberedelse för det informella utrikesministermötet. Vad vi är ute efter är att säkerställa att EU är väl förberett för det stora ansvar som EU måste ta för västra Balkan. Det gäller både finansiellt och i sak, och det är många frågor som behöver klarläggas för att man ska säkerställa att vi kan nå en enighet inom EU på en ambitiös nivå. Det är de frågorna som vi nu försöker arbeta fram och få en ordentlig diskussion om.

Det är samma frågor som finns i meddelandet, men det behövs en ordentlig genomgång och detaljdiskussion för att säkerställa en konkret hög ambition.

Anf. 26 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Eftersom vi inte har förmånen att i förväg få läsa kommissionens meddelanden, utan bara Regeringskansliets sammanfattning, tolkar jag utrikesministerns svar så att det snarast handlar om att fylla upp och konkretisera det förhållandevis tunna dokument som kommissionen har presenterat. Det är alltså inte någonting som är nytillkommande, utan förberedelser pågår.

Finns det något i rådsslutsatserna som nu föreligger som utrikesministern tycker att man har missat och som Sverige har slagits för?

Anf. 27 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

När det gäller meddelandet kan man säga att det utgör en konkretisering och ett förtydligande av redan ingångna åtaganden visavi Balkanländerna. Det är alltså inga nya områden eller nya frågor. Det finns redan mycket breda åtaganden. Meddelandet innehåller vissa konkretiseringar. Vad vi vill åstadkomma är en diskussion om ytterligare konkretiseringar inom den ram som redan existerar.

Vi är nöjda med rådsslutsatserna. Det finns inget som vi kritiserar där.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Det här är ju en fråga som har varit uppe tidigare i EU-nämnden. Jag konstaterar att det fortfarande finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nu handlar det om Vitryssland.

Anf. 29 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

När det gäller Vitryssland har ordförandeskapet aviserat att man vill ha en relativt kort diskussion. Regeringen kan stödja förslaget till rådslutsatser. Vi tycker att det är särskilt viktigt att en omfattande valövervakningsinsats i samband med presidentvalet den 19 mars finns med.

Den ökande pressen på oppositionen i Vitryssland understryker naturligtvis betydelsen av att vi inför valet visar vårt starka stöd för de demokratiska krafterna i landet. Som ett exempel på det vill jag nämna att jag och flera andra av EU:s utrikesministrar kommer att ha ett möte med den vitryske oppositionsledaren, den gemensamma presidentkandidaten Milinkevitj. Det kommer att ske i anslutning till mötet på måndag.

Även om presidentvalet inte visar sig uppfylla internationella krav på fria och rättvisa val får vi naturligtvis inte vända den vitryska befolkningen ryggen.

Samtidigt som trycket på regimen måste upprätthållas kan det komma att bli än viktigare att omvärlden anstränger sig för att bidra till en demokratisering och modernisering av Vitryssland. Oavsett utgången av valet får det långsiktiga perspektivet på landets utveckling inte gå förlorat.

Vi tycker att EU bör sträva efter att på ett flexibelt sätt stärka konkreta kontakter med de demokratiska krafterna i landet. Vi tycker att en ytterligare isolering av landet skulle vara mycket olycklig.

Anf. 30 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Jag har förstått att ett EU-kontor i Vitryssland är på gång nu. Det är positivt. Det är någonting som vi i utrikesutskottet med bred enighet länge har sagt och krävt att vi vill ha.

Jag undrar hur det kommer att gå med den svenska representationen i Vitryssland. Kommer vi också att ”skala upp” den på motsvarande sätt? Vi behöver ju verkligen göra många insatser. När regimen stärker strypgreppet mer och mer om medborgarna är det viktigt, som utrikesministern säger, att vi inte isolerar människor där. Vi bör ha en fullvärdig ambassad på plats.

Det finns särskilt en oro inför de nya Schengenreglerna med krav på visum med foto med speciella apparater. Det finns en risk för att vitryssar återigen kommer att behöva åka till vår ambassad i Moskva för att få sina visum om vi inte har en fullt utrustad ambassad i Minsk.

Anf. 31 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

När det gäller kommissionen och att den ska ha en representation är en fråga som vi har drivit ifrån Sveriges sida. Kommissionen har meddelat att man kommer att öppna ett regionalt kontor i delegationen i Kiev. Vi skulle naturligtvis vilja se att det fanns ett i Minsk också, men tyvärr har de vitryska myndigheterna hittills inte givit tillstånd att öppna ett delegationskontor i själva Minsk.

När det gäller svenska representationer har vi en särskild avdelning i Moskvakontoret. Vi har också en minister i Minsk som sköter just visumärenden och den typen av frågor.

Vi fortsätter att överväga frågan om ett öppnande av en regelrätt representation. Men det är inte aktuellt inom den närmaste tiden.

Anf. 32 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Då hade jag missuppfattat detta. Den information som jag har fått gjorde att jag trodde att kontoret skulle öppnas i självaste Minsk från EU:s sida.

EU har ju sedan länge ett kontor i Kiev som har haft också ansvar för Vitryssland. Den information som utrikesministern nu ger – att det är vitryska myndigheter som förhindrar EU att öppna sitt kontor i Vitryssland – är ny för mig också. Tidigare har det funnits en ovillighet från EU:s sida att öppna ett kontor.

Kan utrikesministern förtydliga det här? Är det så att det nu inom EU finns en vilja att öppna ett kontor i Minsk?

Anf. 33 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Ja, det finns definitivt en sådan vilja. Det som finns där är alltså inte ett reguljärt kontor utan ett sidokontor. Det är uppgraderingen av det kontoret som myndigheterna i Vitryssland förhindrar.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Vi konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nu går vi över till fredsprocessen i Mellanöstern.

Anf. 35 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Nu har det genomförts val på det palestinska området. Det är glädjande att det palestinska valet har genomförts på ett fredligt sätt och att valdeltagandet har varit mycket högt. Valresultatet manar till eftertanke, får man väl säga.

Det är uppenbart att det palestinska folket har röstat för en förändring. Det finns omfattande opinionsundersökningar som visar att en absolut majoritet av det palestinska folket vill ha fred. Jag tror att den senaste opinionsundersökningen visade 85 % stöd för förhandlingar och kompromisser för att åstadkomma fred. Därför ska man inte tolka valresultatet som motsatsen, vilket det kan finnas en risk för att en del vill göra.

Men det är en signal för att det finns en risk för en radikalisering på det palestinska området. Den risken måste tas på allvar av det internationella samfundet och naturligtvis också av Israel.

Rådet kommer självfallet att diskutera det palestinska valet. Det förs nu intensiva diskussioner inom EU om vad valresultatet kommer att få för konsekvenser. Jag anser att det är angeläget att vi inom EU och hela det internationella samfundet är tydliga med vad man förväntar sig av de nya folkvalda. Det gäller bland annat den absoluta nödvändigheten av att Hamas avsäger sig våldsmetoder och erkänner Israels rätt att existera.

Samtidigt är det naturligtvis viktigt att EU analyserar den nya situationen och överväger vilka möjligheter som finns att påverka Hamas i en positiv riktning. Att direkt stänga dörren till ett samarbete där kan leda till att vi riskerar en klar radikalisering av samhället. Det finns radikala element som motsätter sig den politiska integrationen av Hamas som vi kan se har påbörjats genom att man har ställt upp i val. De vill att detta förhindras och att det i stället blir en radikalisering.

Samtidigt sker förändringar på det israeliska området som också har stor betydelse. Det mesta tyder nu på att Sharon oavsett utgången av sjukdomsförloppet inte kommer tillbaka till politiken. Den som nu tills

vidare är tjänsteförrättande premiärminister är finansminister Olmert. Han tillhör dem som lämnade Likud och följde med Sharon till det nybildade partiet Kadima. Det verkar nu som om Kadima inte står och faller med Sharon som person. Han har fått med sig många namnkunniga politiker i det nya partiet, och Kadima står sig fortsatt väl i opinionsundersökningarna även efter det att Sharon har insjuknat.

Några framsteg i fredsprocessen tror jag inte är att vänta, i varje fall inte före det israeliska valet som ska äga rum den 28 mars. Det kan noteras att Olmert den senaste tiden har gjort utfästelser om att följa färdplanen. Han har understrukt vikten av att återuppta fredsförhandlingarna med palestinierna. Det här är visserligen uttalanden som gjordes före det palestinska valet, men förhoppningsvis gäller det även fortfarande.

Anf. 36 YVONNE RUWAIDA (mp):

Jag tror inte att man ska glömma att ingen vinner ett val när man nästan har fördubblat arbetslösheten. Det är den situationen som Fatah har haft. Det gäller gruppockupationen som har omöjliggjort att ekonomin kan växa. Sedan har det funnits problem inom Fatah också med korruption och annat. Det är en komplicerad bild.

Jag vill också betona det som utrikesministern sade om att palestinierna vill ha vapenvila och fred. Att rösta på Hamas innebär att man känner att allting har blivit sämre under Fatah. Man vill ha en förändring, och då har man testat Hamas.

Man ska vara medveten om en annan sak. Jag läste en självbiografi av Imad Faluji. Han var ledare för Hamas, men hoppade av därför att han var en av dem som efter Osloprocessen ville att man skulle delta i valet. Han beskriver i sin självbiografi den diskussion som pågick i Hamas redan på 1990-talet. Då sade man hur viktigt det var för Hamas att delta i valet. Det handlade om den diskussion som då fanns *inom* Hamas. Den diskussionen har alltså funnits.

Det har inte bara handlat om valet, utan om på vilket sätt man ska diskutera med Israel. Man har varit kritisk mot Fatah därför att man säger att Fatah gav bort det enda kort som palestinierna hade när man godkände FN-konventionerna. Då hade man ingenting mer att förhandla om. Då säger Hamas så här när det gäller att säga att man godkänner Israels rätt till existens enligt FN-konventionerna: "Det har ju inte Israel gjort med palestinierna! Då har vi ingenting att förhandla om." Det är så man resonerar.

Jag tror att man måste förstå resonemanget hos Hamas. Ett problem som EU har är att man kan väldigt lite om Hamas, om dess uppbyggnad och om de diskussioner som förs inom Hamas.

Jag tycker att det är viktigt att man försöker föra en dialog med Hamas. Det kanske inte bara ska vara på politisk nivå; man kanske ska involvera kyrkan i Europa till exempel. Det finns olika sätt att försöka föra en diskussion. Jag tror att det farligaste är – och det var fel redan tidigare – om man isolerar Hamas. De enda kontakterna Hamas har blir då med de religiösa krafter i Mellanöstern. Hamas har också lite underhandskontakter med USA och med Israel. Det har förts en diskussion.

Men när det gäller EU har jag inte känt till att det finns någon regelbunden kontakt mellan EU och Hamas eller någon kunskap om Hamas och de spelare som finns där. Vad jag vet finns inget sådant.

Jag tycker att man ska vara konsekvent och ställa krav på båda parter. Både Israel och Palestina ska respektera FN-konventionen. Jag tror att man ska betona det, för då tror jag att det är lättare för Hamas att göra eftergifter.

Jag vet inte vad Hamas kommer att innebära. Det är ett öppet kort. Det kan innebära en öppning som ingen av oss har trott på. Det kan innebära en försämring. Men jag tror att det är avgörande hur omvärlden agerar. Jag tycker att man verkligen ska ha eftertanke.

Det kanske inte går så snabbt som man vill med att Hamas avväpnas. Trots det tror jag att man ska försöka ha lite tålamod. Hamas har ändå visat prov på en sak – att de kan ha kontroll. De upprätthöll vapenvilan. De gjorde större insatser än vad Fatah förmådde att göra, och det är någonting som ändå är positivt.

Man måste också komma ihåg att det egentligen inte var Hamas som parti som vann. Hamas vann på personvalet. Det var där de fick sina röster i parlamentet. När det gäller det här med personer som har status hade inte Fatah tillräckligt många bra och starka kandidater som folk har förtroende för. Det har Hamas. Det är också viktigt om man ska bygga fred eller göra ett avtal som är känsligt. Det måste finnas starka ledare. Jag tror att det är viktigt.

Anf. 37 AGNE HANSSON (c):

Herr ordförande! Jag tycker inte att det är så svårt att ställa sig bakom den position som utrikesministern här har uttalat. Jag noterar att det finns en viss glidning. Det var ett mer kategoriskt avståndstagande i de första uttalandena. Men det är det som sägs här och nu som gäller.

Jag vill också förtydliga positionen på några punkter. Som här sägs är det först och främst viktigt att man nu inte låser igen dörren och isolerar den palestinska myndigheten. Man ska upprätthålla en dialog.

Som också har sagts är det viktigt att EU är tydligt mot den nya majoriteten med att ta avstånd från våld och att erkänna Israels existens. Därmed kan man också ta upp en dialog med Israel i syfte att nå en fredlig lösning enligt färdplanen.

Jag skulle också vilja tillägga att jag tycker att det finns anledning för EU att ha en ökad tydlighet också gentemot Israel. Det är väl ockupationen och vad som har hänt på den sidan som också har bidragit till det resultat av valet som vi nu har sett på den palestinska sidan.

Ytterligare en sak är att eftersom EU och även Sverige är den största biståndsgivaren ska man också använda sig av biståndet även fortsättningsvis. Man ska inte dra in det, men man kan sätta krav bakom det på ökad tydlighet när det gäller demokrati och mänskliga rättigheter i första hand.

Anf. 38 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Herr ordförande! Vi har i dag på morgonen fått ta del av rådsslutsatserna. Jag tycker att det är mycket bra att man understryker att våld och terror inte är förenliga med en demokratisk process och att alla delar, även Hamas, måste avstå från våld, erkänna Israels rätt att existera och avväpna. Alla de tre sakerna är oerhört centrala nu för att man över huvud taget ska ha en chans att så småningom kunna se förutsättningar för fredsförhandlingar.

Det innebär att båda parter måste känna att man är trovärdig och har ett mandat men också känna att man kan förhandla i en trygg situation. Här är det väl snarare så att EU nu har att hantera det nya läget i den palestinska myndigheten och att kvartetten står inför det som utrikesministern påtalade, nämligen att även de israeliska valen först måste fullföljas innan man över huvud taget kan lägga någon energi på fredsprocessen.

Min fråga handlar lite grann om hur utrikesministern och Sverige kommer att agera vad gäller EU:s utvecklingsbistånd till den palestinska myndigheten. Om vi nu har rådsslutsatser som säger att man måste avstå från våld, erkänna Israels rätt att existera och avväpna, kan vi då fortsätta med utvecklingsbistånd givet att detta inte accepteras?

Sverige ger en kvarts miljard till den palestinska myndigheten. Då måste frågan också ställas hur vi själva ska agera framöver. Om det finns ett palestinskt ledarskap som inte erkänner staten Israels rätt att existera, då är frågan om man ska fortsätta att ge ett utvecklingsbistånd. För mig är svaret rätt så självklart. Men det är nu också viktigt att EU, precis som utrikesministern antydde, analyserar situationen, men ställer starka krav när det gäller hur utvecklingssamarbetet med den palestinska myndigheten ska fortgå. Detta är nämligen ett av de påtryckningsmedel som man har och som är väldigt kraftfullt. Jag tror att det vore dumt att inte använda det redan från början.

Anf. 39 KARIN THORBORG (v):

Utrikesministern sade att resultatet manar till eftertanke. Detta har varit ett demokratiskt val, och det går inte att ifrågasätta att Hamas verkligen har talat för en stor del av palestinierna.

Det är givet att terrordåd och självmordsbombningar självklart ska fördömas. Och omvärlden måste ställa krav på Hamas nu. Men omvärlden måste också ställa krav på Israel. Att Hamas vunnit så stort stöd beror på att palestinierna har levt under så extremt svåra förhållanden. Och den palestinska radikaliseringen är ett direkt resultat av den israeliska ockupationen.

Om västvärlden nu vänder ryggen åt Hamas finns det en risk för att rörelsen söker stöd hos ännu mer fundamentalistiska grupper. För att fredsprocessen ska kunna fortsätta krävs det att båda parter respekterar varandra och följer internationell rätt.

Jag tycker att EU:s roll och även Sveriges roll nu borde vara att aktivt se till att parterna träffas och att de närmar sig varandra för att fredsprocessen ska gå vidare. Båda parter vill ju ha fred, och det går endast om man talar med varandra.

Anf. 40 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Från Folkpartiets sida välkomnar vi verkligen att demokratiska val äntligen har hållits i de palestinska områdena. Vi tycker att det är ett bra uttalande från EU:s sida. Det är viktigt att poängtera just att Hamas måste ta avstånd från våld, lägga ned sina vapen och erkänna Israels rätt att existera.

Det är också rätt, tycker vi, att nu avvakta lite grann och se vad som kommer ut av det hela. Hamas är ju en väldigt bred rörelse med olika personer och olika viljor. Det som kommer att få vara styrande för hur vi

väljer att göra framöver med den palestinska myndigheten måste vara vilka personer som hamnar i regeringen. Är det demokratiska personer? Är det personer som tar avstånd från terrorn och vill lägga ned vapnen för att i stället förhandla med Israel? Eller kommer det att vara terrorförhärlikande personer som sätter sig där? Hur kommer regeringsprogrammet att se ut? Detta kommer att vara avgörande för hur vi kommer att hantera våra relationer med den palestinska sidan och hur vi ska göra med biståndet. Det är Hamas som genom de val som man gör kommer att bestämma vilka relationer som vi kommer att ha med Hamas. Det är därför klokt att avvakta i denna situation tills vi ser vilken regering det blir och vilket regeringsprogram man har.

När det gäller biståndet är det ändå viktigt att säga, vilket Solana också har sagt, att EU:s bistånd inte gärna kan gå till en palestinsk myndighet som inte tar avstånd från terror. Det är också Folkpartiets ståndpunkt. Om utfallet blir att man inte tar avstånd från terror kan vi inte se någon möjlighet att acceptera att EU:s bistånd går till den palestinska myndigheten. Då får vi i stället försöka fullgöra vår solidaritet när det gäller det palestinska folket via frivilligorganisationer, FN:s program och andra.

Anf. 41 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

På detta stadium är det svårt att bestämt se på vilket sätt vi måste agera. Jag delar Cecilia Wigströms bedömning att vi måste avvakta. Det är Hamas agerande som kommer att bli helt avgörande för våra möjligheter att samarbeta med den palestinska myndigheten. Det vet vi ingenting om. Det är som flera av er har uttryckt. Yvonne Ruwaida pekade på att det väldigt mycket var ett personval. Så är det onekligen. Och de personer som ställde upp på Hamas listor är av väldigt olika slag. Nu handlar det om vilka av dessa personer som kommer att få det avgörande inflytandet. Det kommer säkerligen att vara avgörande för hur Hamas kommer att hantera sitt nya politiska uppdrag.

Vi måste därför avvakta och se hur utvecklingen blir. Det viktiga på detta stadium är just att EU lägger fast de grundläggande kraven för ett fortsatt samarbete. Det är det som vi gör i dessa rådsslutsatser. Sedan får vi diskutera och analysera situationen och avvakta den fortsatta utvecklingen.

Anf. 42 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Jag vill ställa en fråga när det gäller EU:s utvecklingsbistånd eftersom jag antar att den frågan kommer att komma upp redan vid rådsmötet. Avser utrikesministern att driva en ståndpunkt, som jag uppfattar att nämnden anser, som innebär att vi ställer tydliga krav och också länkar detta till utvecklingsbiståndet från EU:s sida som ett av verktygen för att påverka att Hamas tar sitt ansvar?

Anf. 43 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Några avgörande beslut av detta slag kommer inte att fattas på måndag. Vi har redan den situationen att biståndsmedel går till delar av det palestinska området där Hamas har ett avgörande inflytande. Efter lokalvalen är det flera av kommunerna som är styrda av Hamasborgmästare. Där har EU:s ståndpunkt varit att fortsätta med de projekt som finns i

dessa kommuner, och man har hanterat kontakterna med Hamas på teknisk nivå och ansett sig kunna göra det. Vi har redan erfarenhet av att hantera biståndet i förhållande till Hamas.

Det är naturligtvis en helt annan situation när den palestinska myndigheten kommer att styras av Hamas. Men några beslut kommer inte att fattas vad gäller biståndet på måndag, utan det får anstå till senare.

Anf. 44 CARL B HAMILTON (fp):

Jag ska bara göra en ytterligare kommentar när det gäller hanteringen av Hamas. Om man ser det i ett längre perspektiv vore det naturligtvis oerhört glädjande om man där byter ut vapen och terror mot valsedeln och argumentationen i sakfrågor. Det vore ett fantastiskt framsteg för hela regionen.

Därför tycker jag naturligtvis att EU och Sverige ska säga de saker som har sagts här gemensamt om avståndstagande från våld och terror. Men jag tycker också att vi måste försöka hitta olika sätt – och uttrycka det också – att försöka stärka ställningen för dem inom Hamas som står för demokrati och fredliga metoder. Och samtidigt som man tar avstånd från våld måste man så att säga försöka stärka den falangen inom Hamas. Vi måste, som sagt var, på något sätt uttrycka att vi ger de demokratiska krafterna inom Hamas en chans och att de kan räkna med fortsatt stöd från det internationella samfundet om det är dessa krafter som kommer i överläge och får det avgörande inflytandet. Det är alltså både piska och morot.

Anf. 45 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Jag vill bara fortsätta där. Jag vet också att man inte kommer att anta några rådsslutsatser eller beslut i denna del. Precis som Cecilia Wigström sade behövs det nu tid för analys. Men det är väl ändå väldigt viktigt, när man samtalar om denna sak, att man säger att ett av de viktigaste verktygen som EU ändå har är utvecklingsbiståndet och att man är tydlig med att det inte är förenligt med om Hamas inte bidrar till de rådsslutsatser som är skrivna – att erkänna staten Israel, att jobba för avväpning och att ta avstånd från terror och våld – och att detta är en förutsättning för att EU ska fortsätta att vara så intensiv i det återuppbyggnads- och utvecklingssamarbete som man ändå är när det gäller den palestinska myndigheten i dag.

Jag tycker att det är viktigt att Sverige, som har stor erfarenhet av biståndsgivning, om man uttrycker sig så, faktiskt har en position i denna del och anger en viljeinriktning till stöd för bland annat Solana och ordförandeskapet.

Anf. 46 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Jag vill förtydliga Folkpartiets ståndpunkt om det finns oklarheter eller frågetecken. Vi anser att det inte är dags att nu på måndag ta några beslut om att frysa biståndet till den palestinska myndigheten. Vi måste avvakta situationen och se vilken regering det blir och vilka regeringsprogram som Hamas lägger fram. Det får vara avgörande för om vi kan ge bistånd till den palestinska myndigheten eller inte. Vi ska definitivt inte ge något bistånd till den palestinska myndigheten om terrorn fortfarande råder som övergripande program för Hamas i en ny regering.

2005/06:23

27 januari

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Jag har också tolkat det som att det är detta som majoriteten liksom utrikesministern nu förordar, att man nu avvaktar och ser, detta med tanke på att Gunilla Carlsson sade någonting om kopplingen till biståndet och att det fanns en sådan här i nämnden.

Som en upplysning kan jag säga att bistandsfrågorna kommer upp igen i EU-nämnden den 7 april inför bistandsministermötet. Och det är inte omöjligt att frågan kanske aktualiseras då. Men, som sagt, bara vi vet vad majoriteten anser.

Anf. 48 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag vill bara säga att jag delar både Gunilla Carlssons och Carl B Hamiltons uppfattningar. Och det gäller att hantera båda dessa aspekter samtidigt på ett klokt sätt framöver.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nästa punkt gäller Iran.

Anf. 50 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Iran har genom sitt agerande tydligt brutit mot den överenskommelse som har legat till grund för förhandlingarna med EU. Genom att meddela sin avsikt att återuppta forskning och utveckling kring urananrikning och genom att bryta mot IAEA:s förseglingar vid ett flertal anläggningar har Iran också gått emot IAEA:s styrelses resolutioner. Detta innebär enligt Sveriges och EU:s uppfattning att frågan bör rapporteras till FN:s säkerhetsråd i enlighet med IAEA:s stadgar och styrelses resolutioner.

Frågan bör rapporteras på ett sådant sätt att säkerhetsrådet ska kunna backa upp IAEA:s fortsatta arbete och lägga ökad tyngd bakom IAEA:s resolutioner. Samtidigt är det förstås viktigt att uppnå en bred internationell uppslutning om detta.

Rådet kommer att anta slutsatser som innehåller de element som jag nämnde. Där påminns också om EU:s stöd för inrättande av en zon fri från massförstörelsevapen i Mellanöstern. Och slutsatserna återspeglar på ett bra sätt Sveriges position.

Anf. 51 YVONNE RUWAIDA (mp):

Jag skulle vilja fråga utrikesministern vilken bedömning man gör av Iran och om den har förändrats under den senaste tiden. Jag har fått rapporter om att den iranska regeringen har blivit mer tillsluten och att det är svårare att egentligen veta vad som försiggår. Vilken plan finns? Vilken makt har presidenten? Med de väldigt olämpliga uttalanden som har gjorts finns det en rädsla för att man utifrån, från omvärlden, faktiskt inte riktigt har någon förståelse för vad som egentligen händer. Det är väldigt oroande om regeringen har blivit mer tillsluten. Hur avser man att hantera det? Det kan vara väldigt farligt när man inte vet vad som händer i ett land och om kontakterna med omvärlden försämras. Det kanske är en regim som inte riktigt tar vettiga beslut.

Det har förekommit tidningsuppgifter om att Ryssland har erbjudit Iran upparbetat uran och att Iran också har accepterat det erbjudandet. Iran kommer helt enkelt att förlita sig på Ryssland för uran och inte upparbeta det själv. Är det pålitliga uppgifter? Kan man lita på Iran när det gäller dessa uppgifter?

Anf. 53 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Jag ville bara ha en lägesbedömning. Såsom frågan hitintills har hanterats i IAEA har det varit en god samstämmighet och stark enighet och där man har kunnat ha en trovärdighet. Jag förstår EU som nu säger att när säkerhetsrådet blir involverat är det ett sätt att stärka IAEA:s roll. Innebär det att man utgår från att man kommer att få ett konstruktivt beslut i säkerhetsrådet så att det inte är ett läge där någon del i säkerhetsrådet blockerar just att man skulle få en väldigt tydlig signal för IAEA:s fortsatta ansträngningar?

Anf. 54 AGNE HANSSON (c):

Det är väl helt nödvändigt att rapportera till FN och FN:s säkerhetsråd om de brott som nu har skett. Men det är inte säkert att det blir en framgång i form av en lösning om man inte har handlingskraft i säkerhetsrådet. Men jämväl är det en riktig utgångspunkt som vi också stöder.

Min fråga anknyter också till vad som Cecilia Wigström och Gunilla Carlsson i Tyresö säger när det gäller IAEA:s roll. Den andra linjen, utöver att rapportera till säkerhetsrådet, är ju att ge IAEA så att säga större tänder, större möjligheter, för sin kontroll och övervakning.

Jag har också hört detta om erbjudandet från Ryssland och någon form av halv acceptans att förlägga upparbetningen till Ryssland. När det gäller en kombination med att IAEA då skulle ges en större befogenhet och så att säga vara en handlingslinje, parallellt med rapporteringen, så skulle jag vilja höra utrikesministerns kommentarer i fråga om ett sådant agerande. Vad ligger så att säga i uttrycket lägga tyngd bakom IAEA:s möjligheter att agera?

Anf. 55 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Först när det gäller utvecklingen i Iran: Det är, som Yvonne Ruwaida sade, alldeles tydligt att Iran blir mer tillslutet i förhållande till omvärlden. Man går tillbaka till en tradition som fanns tidigare i Iran. Man har haft den politiken tidigare, när man vill se sig själv som så annorlunda än alla andra och vill isolera sig och inte ha samröre med andra.

Detta sker parallellt med att man radikaliserar vad gäller islamska tillämpningar i lagstiftning, inte minst på MR-området. Vi ser alltså en oroande utveckling när det gäller mänskliga rättigheter inom Iran. Det är ingen tvekan om det. Vi kommer i dagarna att publicera nya MR-rapporter inom EU. Där kommer vi att kunna konstatera att det är en oroväckande beskrivning av situationen.

Under förra året begränsades särskilt yttrandefriheten kraftigt, och antalet dödsdomar mot och av avrättningar av minderåriga ökade. Det är en väldigt oroande utveckling som sker i Iran.

Det är mot bakgrund av dessa isoleringsambitioner som Iran har som man också ska se Irans agerande när det gäller kärnkraften. Deras argu-

mentering utgår från att de måste göra sig självförsörjande för att på det viset säkerställa sin egen förmåga att helt kunna styra utvecklingen av sitt land.

Därför är detta med Rysslands erbjudande och det bejakande som har kommit från Iran inte helt övertygande. Man kan se det som en taktisk åtgärd för att säkerställa Rysslands stöd i samband med behandlingen av Iranfrågan i säkerhetsrådet. Vi ser alltså inte det såsom en lösning som är färdig. Det skulle kunna vara en bra lösning av frågan. Men i så fall måste den också vara allvarligt menad från Irans sida. Och där är vi nog inte riktigt ännu.

Hur vi ska kunna stärka IAEA diskuteras nu och kommer att diskuteras inom säkerhetsrådet. Och det finns lite olika uppfattningar. Vad det kommer att leda till går inte att säga nu. Men hela den process som nu drivs syftar till att stärka IAEA. Men det finns olika uppfattningar om hur det ska göras.

Frågan om IAEA skulle kunna få till exempel ett vidgat mandat är en fråga som man nog får se lite långsiktigt. Det är knappast något som kommer att kunna åstadkommas vid det möte som säkerhetsrådet ska ha om denna fråga nu närmast. Men det är den ambitionen som drivs från många håll, nämligen att vidga IAEA:s mandat något och på det sättet ge IAEA större befogenheter.

Anf. 56 YVONNE RUWAIDA (mp):

Jag är personligen övertygad om att man måste skilja stat och religion åt. Men när det gäller kontakter med Iran är det väldigt farligt om de kontaktytor som fanns tidigare börjar sluta sig samman. Jag har själv varit i Iran. Jag har bland annat träffat den tyska representationen där. Och de signaler som jag har fått är att man har svårare att förstå den iranska regimen.

Ett sätt att kanske försöka upparbeta bättre möjligheter att få information är om vi i Europa använder oss av våra egna muslimer i vårt diplomatiska arbete med Iran. Jag vet att det finns arabiska regeringar som har tänkt så när de har tittat på representationen i Iran. Jag kan vidareutveckla det någon gång när det är mer hemligt än här. Men jag tror att det är väldigt viktigt att man kanske tänker: Finns det inom EU någon bland våra muslimer som skulle kunna vara lämplig att jobba med EU:s representation där nere för att förbättra insynen. Jag är övertygad om att religion och politik verkligen ska vara åtskilda. Men jag tror att det är oerhört viktigt att faktiskt få bättre kontaktytor med den iranska regimen. Det som händer i Iran kan bli väldigt farligt. Jag är väldigt orolig för den utveckling som jag har sett på senare tid, inte bara för de iranska medborgarna utan också för vad det kan betyda utrikespolitiskt.

Anf. 57 ORDFÖRANDEN:

Det var mer ett medskick än en fråga. Vill utrikesministern kommentera det?

Anf. 58 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag kan naturligtvis stödja tanken på att utnyttja de muslimer som finns i omvärlden. Jag vill också poängtera att det är många människor med mycket stor kunskap och erfarenhet av Iran som deltar i olika in-

stitutioners analysarbete, det som ligger till grund för beslut som fattas i politiska församlingar. Vi gör även det i Sverige, och det sker i hela Europa.

Dessutom får vi inte glömma att det inom Iran finns människor och grupper som lever i Iran och alltså har all kunskap och information men som inte delar regimen ambitioner och samarbetar med omvärlden. Det är också en viktig kanal för oss. Det är givetvis oerhört viktigt i det politiska arbetet att ha en så god kunskap som möjligt även om de regimer som man inte sympatiserar med.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. Nästa punkt gäller Irak.

Anf. 60 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Den diskussion som kommer att äga rum på måndag kommer att ha sin utgångspunkt i de val som ägde rum i december. Vi kan konstatera att det var ett högt deltagande i parlamentsvalet. Det är naturligtvis mycket glädjande. Därigenom har den politiska processen fått en tydlig förankring i det irakiska samhället.

Vi anser att det är väldigt viktigt att EU fortsätter att stödja den demokratiska utvecklingen i Irak. Vi förväntar oss en mer övergripande diskussion om Irak och EU:s engagemang där, när det finns en ny irakisk regering på plats, då vi också får rapporter från kommissionen och rådssekretariatet och den *head of mission* som finns där. Det har vi efterfrågat. Och när vi har fått det är det dags att ha en djupare diskussion om EU:s roll.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. Nästa punkt gäller ASEM.

Anf. 62 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

ASEM är viktigt för EU. Det ger oss möjligheter att med till exempel Aseanländerna, Kina, Japan och Korea diskutera alla de viktiga frågor som vi har gemensamt, och diskutera dem både på ministernivå och på expertnivå.

Vi diskuterar med dem viktiga säkerhetspolitiska frågor som finns på FN:s dagordning. Vi diskuterar utvecklingen på Koreahalvön.

Också när det gäller frågor om Afghanistan och Mellanöstern har vi ett gemensamt intresse. Men det gäller även frågor om miljö och energi, handelspolitik och kultursamarbete.

När det gäller mänskliga rättigheter förs det på svenskt initiativ tillsammans med Frankrike, Kina och Indonesien sedan 1997 en dialog med företrädare för regeringar och för det civila samhället inom ramen för detta samarbete.

Nästa möte ska äga rum i februari i Budapest. Det är första gången som ett ASEM-möte äger rum i Ungern. Då kommer temat att vara just mänskliga rättigheter och minoriteter.

2005/06:23

27 januari

Men vi har problem. EU har sedan det inställda mötet i Rotterdam diskuterat hur frågan ska hanteras. Det var ju ett handelsministermöte som skulle ha ägt rum i höstas i Rotterdam. Men det inställdes. Det berodde på att den burmesiske ministern vägrades inresevisum, och då avstod Aseanländerna från att komma.

Det förslag som nu finns innebär att burmesiska ministrar ska ges inresevisum men att EU vid och i anslutning till alla Aseanmöten ska föra en kritisk dialog med Burma om bland annat demokrati och mänskliga rättigheter och alltså väldigt tydligt visa att alla dessa möten ska användas när Burma nu är med för att just ta upp det som vi anser vara problemet.

Detta förslag tycker vi är förenligt med de särskilda undantagen från visumförbudet som ges i EU:s gemensamma ståndpunkt. Där framgår bland annat att vissa internationella möten och organisationer ska kunna undantas från reglerna.

Den svåra frågan är hur EU kan förmå övriga asiatiska länder inom ASEM att acceptera en så här långtgående dialog som ska finnas på alla möten. Flera möten på ministernivå har redan ställts in, och om vi inte löser detta hotas även nästa toppmöte, det som ska äga rum i Helsingfors i september.

Förhoppningsvis kan vi övertyga de asiatiska länderna att acceptera vårt upplägg i förslaget.

Anf. 63 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Jag tolkar utrikesministerns dels förklaring av allt annat man också gör i utkanterna av detta, dels också denna nyinsatta kritiska dialog om MR-frågor som ett sätt att nu begära nämndens stöd för att EU ska tillämpa undantagsklausulen gentemot Burma.

Jag tycker att detta är oerhört problematiskt. I avsaknad av demokratisk utveckling och fortsatta övergrepp mot de mänskliga rättigheterna kan jag inte bedöma att det finns grund för EU att anta en ny och i mitt tycke mjukare hållning mot den burmesiska regimen. Vi har sett att EU inte alltid för den konsekventa resultatinkärlade politik för de mänskliga fri- och rättigheterna som vi skulle vilja se. Jag är därför mycket tveksam.

Anf. 64 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Jag vill instämma i Gunilla Carlssons uttalande. Det som sker nu i Burma är att situationen blir värre och värre. Regeringen flyttar från huvudstaden in till djungeln. Det är en väldigt knepig regim som begår de grövsta MR-brotten. Att på något sätt frångå visumrestriktionerna känns fel.

Jag vill tillägga att det skriftliga underlag som vi har fått är alldeles otillräckligt, medan det som utrikesministern nu redovisar för oss är väldigt omfattande. Det är därför svårt att säga något mer.

Anf. 65 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag vill understryka att det inte är fråga om att göra undantag från visumrestriktionerna, utan undantag finns i visumreglerna. Vad vi gör är att vi utnyttjar det som vi själva har beslutat att vi ska ha möjlighet att göra.

Syftet är att sätta press på Burma. Jag tror att det finns ett intresse hos de asiatiska länderna att ha ett upplägg av det här slaget, för det finns en växande oro inom många av Aseanländerna för det som sker i Burma. Jag tror att irritationen över Burma har ökat kraftigt, inte minst efter beslutet att plötsligt flytta huvudstaden in till djungeln, 32 mil bort, utan att informera något av sina grannländer. Upprördheten är faktiskt mycket stor bland många Aseanländer, inte minst bland dem som alldeles nyss har uppfört nya ambassadbyggnader i den nuvarande huvudstaden.

Jag tror att vi med gemensamma krafter, tillsammans med de asiatiska länderna, verkligen har en möjlighet att utnyttja de här mötena för att sätta press och markera vårt ställningstagande och att vi kan få med de asiatiska länderna på ett gemensamt agerande inom ramen för ASEM. Då har vi utnyttjat en möjlighet som vi tidigare faktiskt inte hade.

Anf. 66 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Vi har försökt att föra en dialog med Burma innan, men det har ju inte fungerat. Vi har ju valt att ha en hård och tuff linje mot dem, och jag tycker inte att vi ska vika från den linjen. Det är dessutom så att Aung San Suu Kyis eget parti har bett omvärlden att isolera regimen. De tror inte på en dialog i detta läge. Situationen har blivit så dålig att det som de och omvärlden vill är att vi ska isolera Burma. Det är det som de tror biter på den här regimen.

Problemen som finns inom Asean måste lösas på ASEM-mötet på något sätt, men självklart inte genom att vi tummar på vår tuffa linje gentemot Burma. Vi får hitta en annan lösning på problemen.

Anf. 67 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Jag tycker precis som Cecilia Wigström i den här frågan.

Jag förstår inte utrikesministerns resonemang. Om det nu finns en upprördhet från Aseanländerna och de är irriterade på Burma, borde man i så fall komma till dessa möten och helst inte ha Burma med för att diskutera hur man ska hantera situationen. Nu ska man just i detta läge, när utvecklingen enligt mitt sätt att se det går i alldeles fel riktigt, utnyttja undantagsklausulen för att bjuda in Burma. Den möjligheten har funnits hela tiden. Det är inga nya möjligheter som nu står till buds förutom, som utrikesministern antyder, att Aseanländerna nu är i ett helt annat sinneläge och därmed vill diskutera MR-frågor och demokrati på ett helt annat sätt än tidigare. Ja, men ska det ske på bekostnad av att man legitimerar regimen på det sätt som jag uppfattar att man gör genom att använda undantagsklausulen?

Det här är en fråga där man kan ifrågasätta EU:s engagemang för de mänskliga fri- och rättigheterna. Jag kan bara konstatera att nämnden igen, i en fråga som är oerhört känslig och som borde ha förberetts på ett helt annat sätt, blir tagen på sängen. Det skedde förra gången när det gällde Kubasanktionerna. Det händer igen i denna fråga på områden kring mänskliga fri- och rättigheter, där Sverige från alla delar av de politiska lägren vill föra fram en hög standard.

Jag tycker att det här är oanständigt. Jag tänker inte ställa mig bakom att Sverige utnyttjar undantagsklausulen i EU:s gemensamma ståndpunkt om Burma.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

I våra papper står det att det är en lunchdiskussion. Är det en beslutspunkt? Jag skickar frågan vidare.

Anf. 69 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Jag är intresserad av hur den här dialogen kan komma att bli. Blir det möjlighet till en officiell dialog under konferensen eller handlar det om att enskilda länder tar upp informella samtal med Burma? Hur kan det förväntas att gå till? Att en dialog förs är ju viktigt liksom naturligtvis innehållet i den, men frågan är under vilka former den ska föras. Är det så att man verkligen kan trycka på Burma offentligt så att världssamfundet upplever detta, då är det en sak, men om bara enskilda länder träffas på små möten kanske man kan ifrågasätta det.

Anf. 70 YVONNE RUWAIDA (mp):

Jag tycker också att den här frågan avgörs lite grann av hur mötet är tänkt att hållas. Ska ASEM-mötet ske som vanligt i övrigt eller blir det några begränsningar? Hur stor del av mötet tar frågan? Egentligen borde vi få lite mer ingående information. Det är svårt för mig att ta ställning utifrån den information vi har fått.

Anf. 71 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag tror att det råder lite missförstånd här. Först och främst vill jag understryka att jag har tagit upp den här frågan i EU-nämnden två gånger under hösten. Det är verkligen inte en fråga som på något vis är ny.

Det handlar inte om att vi inbjuder Burma. Den stora tunga frågan hade vi den dagen vi var tvungna att besluta om vi kunde acceptera att Burma blev medlem i ASEM. Det var ett krav från Aseanländerna för att acceptera att de tio nya medlemmarna i EU skulle ingå. Det var då vi hade att ta ställning till om Burma skulle finnas med i ASEM eller inte, och det beslutet har vi redan fattat.

Burma inbjuds alltså inte till någonting, utan nu är frågan om Burma kan komma till europeiska möten eller inte, och det beror på hur de enskilda EU-länderna hanterar visumfrågan. I det beslut som vi har tagit tidigare har vi infört en möjlighet att ge visum. Vad det handlar om nu är att använda det regelverk som vi själva har skapat.

Eftersom vi har en kritisk ståndpunkt när det gäller Burma vill vi vid möten där Burma deltar utnyttja möjligheten att ta upp just de frågor där vi är kritiska mot Burma. Vi har valt en tuff linje, Cecilia Wigström, och det är den vi fullföljer. Vi måste fortsätta att hålla den tuffa linjen. Vi tummar inte på den, tvärtom. Vi har accepterat att Burma är med i ASEM. Det var det svåra beslutet. Men det tog vi därför att annars hade inte de tio nya EU-medlemsstaterna kunnat vara med i detta samarbete.

Jag vill erinra lite grann om vilka beslut vi redan har fattat och vad det nu handlar om. Vad vi vill åstadkomma är att få våra asiatiska medlemsländer i ASEM att acceptera att Burma och kritiken mot Burma tas upp vid varje ASEM-möte. Det är det som är den tuffa utmaningen just nu.

Det här är en diskussionspunkt på en lunch. Men det handlar ju om att ge underlag inför ordförandeskapets förhandling med Aseanländerna och

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Det är alltså den frågan som kommer att diskuteras och inte själva visumfrågan. Det är den som vi har att ta ställning till. Frågan är inte formellt beslutsamässig, men det finns ändå ett stöd för att den förs upp på dagordningen.

Anf. 73 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Jag är ledsen att vi reagerar som vi gör, men i den kommenterade dagordningen från Regeringskansliet står det att det sannolikt är en diskussionspunkt, att utgångspunkten är ett förslag om att tillämpa undantagsklausulen i EU:s gemensamma ståndpunkt om Burma och att utnyttja ASEM-mötena för en dialog med Burma. Det är alltså två delar i detta beslut. Den första delen, att utnyttja ASEM-mötena för en dialog med Burma – står det här – jag skulle säga, att diskutera om Burma och om mänskliga fri- och rättigheter i hela regionen är det absolut ingen som är emot. Men den andra delen är ett förslag om att tillämpa undantagsklausulen i EU:s gemensamma ståndpunkt. För tillfället finner inte jag att det är ett rimligt sätt att gå till väga, och det har jag framfört tillsammans med Folkpartiet.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att den frågan inte kommer upp till beslut.

Anf. 75 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det är ett beslut om mandat till ordförandeskapet, men det är inget rådsbeslut.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Ska inte rådet fatta beslut om mandatet?

Anf. 77 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det slutliga ställningstagandet får EU-nämnden ta ställning till när ordförandeskapet har förhandlat med Aseanländerna och kommit fram till någonting som måste beslutas av rådet. Då återkommer frågan.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Vi kan betrakta detta som en informationspunkt. Nu har nämnden fått möjlighet att lämna synpunkter, och vi har fått flera synpunkter från flera på hanteringen. Sedan återkommer vi till ett slutligt beslut. Är det så jag ska uppfatta gången?

Anf. 79 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Så kan det väl inte vara. Ministrarna kommer att diskutera vid lunchen, och så känner man att här har ordförandeskapet fått ett mandat att vidta vissa åtgärder som ”faciliterar” ett helt annat förhållningssätt till Burma. Jag ifrågasätter detta.

Jag skulle också vilja passa på att fråga om det finns fler länder, fler politiska rörelser eller någon annan från EU:s sida som inte delar förtjeningen över att ha en annan attityd gentemot Burma.

Anf. 80 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Alla EU-länder är överens om att utnyttja det regelverk vi har och också möjligheten att ge visum. Det som diskussionen handlar om är om varje möte ska utnyttjas för att diskutera problematiken med Burma och på vilket sätt det ska ske.

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Jag ska göra en sammanfattning så att jag vet att jag minns rätt. Folkpartiet och Moderaterna tycker inte att man ska i gång med en sådan diskussion. Yvonne Ruwaida sade att hon gärna ville se hur det här utvecklar sig innan hon sätter ned foten, om jag förstod det rätt. Holger Gustafsson var inne på ett liknande resonemang. Är det rätt uppfattat?

Anf. 82 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Jag fick faktiskt inte svar på hur dialogen kan komma att ske. Blir det en officiell dialog som är öppen för världssamfundet eller blir det informella överläggningar mellan enskilda länder och Burma?

Anf. 83 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det som ska diskuteras är hur den här frågan kan föras upp vid alla ASEM-möten. Vårt förslag kommer troligtvis att vara att vi vill ha den som en stående punkt på dagordningen. Det som kanske är det svåra är att få Aseanländerna att gå med på är att den finns på dagordningen. Då får man diskutera om det finns en möjlighet, även om den inte finns på dagordningen, att de europeiska länderna ändå alltid kan ta upp frågan. Det är det här som måste diskuteras, och ordförandeskapet måste diskutera med ASEM-länderna om vad de kan acceptera för att få till stånd det återkommande sättet att Burmafrågan på ASEM-mötena.

Anf. 84 YVONNE RUWAIDA (mp):

Då tycker jag att Sverige ska driva att frågan ska finnas med på dagordningen vid varje möte.

Anf. 85 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Vi är nog helt ense om att det vore utmärkt om man kunde föra en dialog om demokrati och mänskliga rättigheter inom ramen för ASEM.

Jag tänker faktiskt dra parallellen med Kubasanktionerna, där det enda resultatet är att oppositionen känner sig sviken. Vi har vidtagit en åtgärd som är skarp, det vill säga att vi har avstått från att ha gemensamma ageranden kring bland annat nationaldagsfirandena. Oppositionen känner sig sviken. I övrigt har jag svårt att se att vi de facto har förändrat situationen när det gäller mänskliga fri- och rättigheter på Kuba med EU:s agerande.

Det som nämnden nu ställer sig bakom är ett skarpt och bra förslag som innebär att Burma kan sitta med vid bordet, och det är högst osäkert om frågan kommer upp på dagordningen. Utrikesministern lovar dock att

man eventuellt i utkanten av mötena ska samtala, oklart med vilka och i vilket format, kring de här frågorna. Det är en sak som jag utgår från att man ständigt gör i sina kontakter med dessa viktiga länder.

Som sagt var tycker jag att EU igen har en otroligt *bad timing* med tanke på den senaste tidens utveckling i Burma. Just nu är det tydligen okej att vi utnyttjar undantagsklausuler och låter Burma komma till sammanträdesbordet.

Anf. 86 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Jag vill instämma i det som Gunilla Carlsson säger. Särskilt viktigt är det att oppositionen i Burma vill att omvärlden ska ha en hård linje mot regimen. Jag tycker att det är väldigt oklart vad det är som utrikesministern vill ha stöd för. Genom att Burma beviljas visum till det här mötet kommer Burma att vara med på mötet. Varje gång ska man diskutera situationen vad gäller mänskliga rättigheter i Burma, och då inte bara med Burma utan med alla länder i det här forumet.

Som sagt har dialogen med Burma hittills inte lett till någonting. Vad det här kommer att leda till är att vi legitimerar regimen. Vi bjuder in dem till Europa till möten här med oss. Vilken stjärnglans kommer det inte att sprida kring dem i hemlandet när de plötsligt har blivit inviterade till Europa? Det är den signal som vi kommer att skicka. Vi kan inte ställa oss bakom det.

Anf. 87 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Jag vill bara förvissa mig om att jag har uppfattat det rätt, att Burma de facto redan har inbjudits att delta i mötena och att vad frågan nu handlar om är hur man ska överlägga om deras problem.

Anf. 88 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Ja, precis. Det är ju inte fråga om att inbjuda Burma att sitta med vid bordet. Vi accepterade Burma som medlem i ASEM. De får ingen särskild inbjudan som är annorlunda än de andras, utan alla medlemsstater får samma kallelser till möten.

Vad det handlar om är visumfrågan. Om mötena äger rum i ett asiatiskt land är det över huvud taget ingen diskussion, utan då sitter Burma med vid bordet. Det är när de ska komma till ett europeiskt land som vi har visumfrågan att hantera. I stället för att omöjliggöra ASEM-samarbetet och låta Burma förstöra samarbetet mellan EU och Aseanländerna, vill vi utnyttja möjligheten att höja ambitionsnivån för påverkan på Burma genom att säga att när de här mötena äger rum och Burma är med ska en diskussion om MR-situationen i Burma äga rum.

Jag ser det här som en möjlighet för oss att höja profilen i förhållande till Burma i det läget att Burma faktiskt är medlem. Vi gick med på det när vi beslutade om deras och de tio nya EU-ländernas medlemskap. Lite grann får man nog vända på den bild som Gunilla Carlsson och Cecilia Wigström försöker måla upp här. Det svåra beslutet som vi fattade var när vi accepterade Burmas medlemskap i ASEM.

2005/06:23

27 januari

Anf. 89 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Det stämmer att vi accepterade att Burma fick komma med i ASEM, men det var ju under utpressning och hot från länderna i Asien som vi gick med på det. Att vi accepterade att Burma blev medlem i ASEM är ju inte samma sak som att vi accepterar att de ska bjudas in till europeiskt territorium. Det är en annan fråga. Det vi ska ta ställning till nu är om vi ska ge visum till den burmesiska regimen. Där vill vi från Folkpartiets och Moderaternas sida vara väldigt tydliga och säga nej, därför att det handlar som sagt om att isolera den här regimen, att vara tuff mot dem och inte skicka fel signaler. Bjuder vi in dem till Europa, skickar vi fel signaler och legitimerar dem. Att Aseanländerna har andra värderingar än vi, att de inte värdesätter mänskliga rättigheter lika högt som vi, är ett stort problem, men det kan ju inte innebära att vi ska böja oss för det. Det är de som på det här sättet försvårar sina relationer med Europa.

Anf. 90 AGNE HANSSON (c):

Det är möjligt att vi har lite olika uppfattningar om vad som ska hända här. Jag vill deklarera Centerpartiets uppfattning. Vi står bakom en ambition att öka trycket på Burma när det gäller att komma till rätta med problemet med mänskliga rättigheter och annat.

Min andra uppfattning är att ska man åstadkomma resultat måste man göra detta i dialog med regimen. Att isolera sådana regimer främjar inte syftet att sätta ökat tryck i de här viktiga frågorna. Det är min utgångspunkt. Jag ser inte att regeringens position strider mot den uppfattningen.

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Nästa punkt är Latinamerika.

Anf. 92 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Kommissionen har utarbetat en ny strategi för samarbetet med Latinamerika. Den syftar till att stärka partnerskapet mellan EU och Latinamerika. I meddelandet från kommissionen fokuseras det på våra gemensamma intressen. Kommissionen har, tycker jag, väl lyckats att identifiera våra viktiga samarbetsområden.

Kommissionen har begärt att få göra en presentation av meddelandet nu på måndag. Det blir ingen diskussion då. För närvarande är rådsslutsatser under utarbetande och kommer att antas vid ett Gaercmöte den 27 februari.

Det är en rad länder som har fört fram kritik mot att flera skrivningar i strategin som utarbetas inte är förenliga med EU:s nya utvecklingspolicy som antogs av biståndsministrarna i november förra året. Vi delar den uppfattningen och kommer att framföra den kritiken och kräva att strategin anpassas till biståndsministrarnas utvecklingspolicy.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Nästa punkt är Afghanistan.

Anf. 94 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

2005/06:23

27 januari

Rådet kommer att anta rådsslutsatser om Afghanistan med särskild fokus på *Afghanistan Compact*. Det är ett dokument som utgör grunden för Afghanistans och det internationella samfundets gemensamma arbete för att återuppbygga landet. Vi förutser inte någon diskussion i frågan.

Rådsslutsatserna är balanserade och tar upp de viktigaste frågorna. Det är mycket positivt att mänskliga rättigheter tas upp som en fråga som ska genomsyra alla övriga områden. Det är också bra att det afghanska ägarskapet för utveckling i landet framhålls tydligt.

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

De tre A-punkterna har vi behandlat tidigare i EU-nämnden. Finns det något att säga om dem?

Anf. 96 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Nej, jag har inga kommentarer.

Anf. 97 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det fortfarande finns en majoritet för regeringens ståndpunkt vad avser A-punkterna.

Eftersom det inte finns några andra A-punkter eller övriga frågor, tackar vi utrikesministern med medarbetare. Trevlig helg!

2 § Allmänna frågor och yttre förbindelser WTO

Näringsminister Thomas Östros

Återrapport från ministerrådsmöte den 14 december 2005 samt
WTO-mötet i Hongkong den 13-18 december 2005

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 30 januari 2006

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar näringsministern med medarbetare välkomna. Vi börjar med en återrapport från tidigare ministerrådsmöte.

Anf. 99 Näringsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Jag var här den 9 december och redogjorde för läget i Doharundan och läget inför det Hongkongmöte som sedan gick av stapeln strax före jul. Som ni kommer ihåg var mitt budskap då att det fanns en risk för att hela WTO-processen skulle haverera, men att det var större sannolikhet att vi gick in mot en mjuklandning i Hongkong. Jag kan väl säga att det blev en form av mjuklandning i Hongkong. Det fanns dock tillfällen under veckan i Hongkong då det snarare lutade åt ett haveri i förhandlingarna.

Det faktum att vi lyckades komma överens över huvud taget är väl den viktigaste aspekten vad gäller Hongkong. Det finns fortfarande ett hopp om att nå ett ambitiöst slutresultat av handelsförhandlingarna, Doharundan. Förväntningarna inför Hongkong var ordentligt nedskrivade.

En del framsteg gjordes, inte minst på områden som är av särskilt intresse för utvecklingsländerna. Vi fick ett slutdatum för utfasningen av de hårt kritiserade exportsubventionerna till år 2013. Vi fick ett beslut om tull- och kvotfritt marknadstillträde för de minst utvecklade länderna. Vi fick igenom bättre förutsättningar för de fattigaste bomullsodlarna. Vi fick klartecken för att fortsätta arbetet med att stärka det handelsrelaterade biståndet. Det är inga oviktiga framsteg, men sammantaget naturligtvis inte alls vad som krävs för att få ett bra slutresultat i handelsförhandlingarna.

Bekymmersamt är att vi inte nådde långt alls i fråga om industrivaror och tjänster. Där gjordes inget framsteg alls egentligen. Inte heller gjordes något framsteg på jordbruksområdet, förutom just exportsubventionerna som ju är viktiga. Men dörrarna från Hongkong är inte stängda. I den meningen finns det fortfarande möjligheter att nå ett resultat på de områdena.

EU var under hård press under hela veckan i Hongkong. Bilden utifrån av förhandlingarna i Hongkong blev också att EU fick spela den motsträviges roll. Det är ju värt för EU att diskutera hur man kommer ut ur den rollen i de här förhandlingarna. Den är inte lycklig för synen på EU.

Polariseringen inom EU var, som tidigare, stor under veckan. Frågan om en avveckling av exportsubventionerna och ett slutdatum för den var en av nyckelfrågorna för att över huvud taget komma överens. Om vi inte alls hade kommit överens var det risk för att hela processen skulle haverera. Sverige spelade en väldigt viktig roll internt i EU under veckan i argumentationen för att vi måste vara beredda att sätta ett slutdatum för

när vi ska avveckla exportsubventionerna. De stora, traditionellt frihandelsvänliga länderna Storbritannien och Tyskland fick av olika skäl hålla en relativt låg profil. Ansvarat blev desto större på Sverige att vara motvikt mot inte minst den franska offensiven när det gällde protektionistiska intressen.

Positivt var också ett väldigt bra samarbete mellan Sverige och flera av de nya medlemsländerna kring handelsfrågorna, vilket jag tycker är viktigt också för framtiden. Vi har fått i gång ett engagemang och ett gemensamt arbete kring frihandelsfrågor som jag tror blir väldigt viktigt under kommande år.

På måndag är det Gaerc, och på söndag kväll har handelsministrarna en informell middag. Temat är naturligtvis den fortsatta strategin. Naturligtvis har inte mycket hänt sedan Hongkong. Några av nyckelländerna träffas i Davos för informella diskussioner, men inte mycket kommer att ha hunnit hända till söndag kväll.

Peter Mandelsohn har gått ut med sitt första budskap efter Hongkong. Han säger att ett ambitiöst slutresultat fortfarande är vårt mål. Han ger också samma budskap som tidigare, att EU inte kommer med något nytt bud på jordbruksområdet förrän vi ser någon rörelse, inte minst från Brasilien och Indien.

Det är viktigt att skilja mellan taktik och strategi i det här läget. Det är ett gemensamt ansvar. Fler måste vara beredda att röra på sig. Det var en väldigt – som det alltid är i dessa förhandlingar – tuff attityd, inte minst från Brasiliens sida, att inte röra sig över huvud taget.

Per Bill, som har deltagit i förhandlingarna i Hongkong, kan nog vidimera en del av detta.

Det är viktigt att taktiken från EU:s sida måste vara att vi är bestämda på att de andra måste röra sig. Vårt budskap från Sverige, internt i EU, är att vi stöder den taktiken i det här läget, men det är ett villkorat stöd. Det är villkorat på så sätt att när vi ser en rörelse och en vilja att göra något på industrivaror och tjänster från Indien, Brasilien och andra, måste vi vara beredda att röra på oss i jordbruksfrågan. Det är vi inte alla överens om inom EU. Där har Sverige en viktig roll att föra fram detta. Vi måste gå från att vara defensiva till att bli mer offensiva. Vi borde under våren mycket tydligare beskriva vad det är vi vill uppnå på exempelvis industrisidan och tjänstesidan. Hur kan det se ut? Därför kommer vi att jobba aktivt för att vi ska bli mer tydliga och aktiva så att vi ser vinsterna tydligare framför oss.

Vi kommer att fortsätta att driva utvecklingsländernas intressen. Det finns en lite mer positiv tongång från många utvecklingsländer efter Hongkong. Man menar ändå att det var ett litet steg framåt från deras intressen sett.

Tidsperspektivet är nu knappt. Målet är att avsluta förhandlingarna innan året är slut. Vi har tidsgränser efter Hongkong som utfaller redan i april. Då ska till exempel medlemmarna i WTO enas om beräkningsgrunderna för tullsänkningar inom jordbruks- och industriområdet. Det är väldigt tajt med tid för att hinna med detta. Vi har ännu inte heller sett någon rörelse från Brasilien. Indien och USA måste också visa större flexibilitet.

Min bedömning är att det kommer att bli en tuff vår. Det kommer att dröja ett tag innan vi ser någon rörelse. Man väntar ut varandra och bör-

jar känna mer på varandra när vi börjar närma oss våren. Sveriges uppgift måste vara att fortsätta att argumentera för frihandelslinjen och att vi måste vara beredda på att röra på oss på jordbrukets område. Det är en nyckelfråga ur vårt perspektiv – när tiden är den rätta.

Anf. 100 PER BILL (m):

Herr ordförande! Jag kan hålla med om det som närings- och handelsministern säger på varje punkt. Jag skulle dock vilja tillägga att Thomas Östros skötte sitt ordförandeskap alldeles utomordentligt. Det som framför allt inte har kommit fram i medierna är vilken stor roll som den svenska delegationen ändå spelade i att vara med och flytta några länder från den mer protektionistiska sidan till en mer handelsliberal sida. Det är oerhört viktigt.

Vad kan man förvänta sig? För Davos är det svårt att gissa. Det blir väl inte särskilt mycket. Men vad av tidtabell finns klart?

Man blir nästan förvånad över hur många EU-länder som på något sätt fortfarande är kvar i en merkantilistisk idé om att det här är någon typ av exporttävling. Man ser inte fördelarna av att få bättre konkurrens på hemmamarknaden, lägre priser, bättre kvalitet. Utan Kina och andras framsteg under de senaste åren ska vi inte vara så säkra på att vi hade haft riktigt så låg inflation. Det finns många delar i den förbättrade handeln som man kanske glömmer bort. Det är viktigt att vi som frihandelsland påtalar detta i det arbete vi har framför oss.

Anf. 101 KARIN THORBORG (v):

Synen på vad som har hänt i WTO-förhandlingarna skiftar mycket. EU talar i det här dokumentet om att det är en utveckling för tredje världen.

Den bild som vi har fått från både svenska och internationella NGO:er säger att den överenskommelse som nåddes i Hongkong är dålig och till u-ländernas nackdel. Länderna tvingades till avgörande eftergifter men att de fick blygsamma vinster.

Avskaffande av exportstödet till 2013 var bra. Man säger att det användes som ett förhandlingskort för att få andra eftergifter från u-länderna. Man har varit kritisk mot mycket som uppnåddes i förhandlingarna och som kanske stjälper utvecklingen i u-länderna.

Ställer regeringen upp på den bild som EU ger av förhandlingarna, det vill säga att det här var positivt för u-länderna? Eller är den syn som NGO:er ute i världen har mer sann? Det står att Sverige ska driva utvecklingsländernas intresse. Vilka är de konkreta åtgärder för att hjälpa utvecklingsländerna?

Anf. 102 CARL B HAMILTON (fp):

Vi har stor enighet i nämnden. Huvudinriktningen har varit så hela tiden.

Var står den nya tyska regeringen?

Jag är lite överraskad över att Thomas Östros sade att de nya medlemsländerna skulle stå nära Sverige. Min erfarenhet är att de har anledning att vara mer protektionistiska utifrån sitt eget många gånger snäva perspektiv. Gäller den positiva bedömningen deras inställning på jordbruksområdet eller är det på industrivarorna?

Anf. 103 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Herr ordförande! Jag vill fråga en sak när det gäller livsmedel och jordbruksprodukter. Det gäller de fattiga ländernas hållning och vad de vill nå. De har vid flera tillfällen gett uttryck för att de inte är nöjda med förhandlingarna. Nu är man framme vid att ta bort exportsubventionerna. Det är kanske det allra viktigaste. Det finns väl också andra billiga produkter som tränger in i de fattiga länderna och på det sättet också minskar förutsättningarna för dem att producera sina egna livsmedel? Hur vill de själva lösa situationen om de skulle få göra som de vill? Vill de lägga på importavgifter för att skapa en egen livsmedelsmarknad? Vilken teknik föredrar de när de inte är nöjda med de förhandlingar som sker inom WTO?

Anf. 104 AGNE HANSSON (c):

Jag tackar för rapporten. Vi kan göra olika bedömningar.

Det intressanta är den del som handels- och näringsministern tar upp när det gäller det fortsatta agerandet och strategin från EU:s sida. Ministern säger när det gäller jordbruket att EU måste vara berett att flytta på sig. Jag anser inte att Sverige ska ha en position där vi är beredda att sälja ut vårt och EU:s jordbruk utan att få motsvarande ansvar taget på andra sidan. Nu har man tagit ett viktigt steg när det gäller exportsubventionerna, även om det är långt fram till målet 2015.

Man måste också se på en annan typ av stöd för att få en rättvisande konkurrens på livsmedelsområdet. Annars kan man inte hantera frågan. Det gäller till exempel att ta in USA:s kapitalstöd i synen på konkurrensen på jordbruks- och livsmedelssidan för att åstadkomma en rättvis konkurrens och därmed ökad frihandel under vettiga villkor. Finns det någon sådan tanke eller ser man enbart på subventionssidan? Då hamnar man snett.

Anf. 105 Näringsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Herr ordförande! Jag tackar Per Bill för stödet.

Tidtabellen: Tanken är att vi ska ha ett ministermöte i slutet av april i Genève. Ursprungsplanen från Hongkong antyder att då skulle en större uppgörelse vara möjlig. Det verkar osannolikt med tanke på hur mycket som återstår att göra innan slutet av april. Jag tror att det är dumt att utåt ta luften ur aprilmötet redan nu. Men ska vi spekulera i vad som kan hända kan ett möte i april, som nedtonas, ge WTO:s generalsekreterare en viktig roll att i slutet av våren försöka ta in allas åsikter och lägga ett slutbud. Den spekulationen, det ryktet, den debatten, finns.

Problemet är att det finns så mycket kvar av tekniskt arbete och tekniskt förhandlande innan man kan komma till en sådan slutpunkt. Då måste det börja röra på sig i de olika grupper som arbetar inför aprilmötet. Det är den officiella tidtabellen.

Det är riktigt som Per Bill säger att det finns en grundmurad merkantilistisk syn på det hela. Det handlar om att min förlust är din vinst. Det är ett nollsummespel. I själva verket vet vi alla intellektuellt och från praktiskt erfarenhet att det inte är så.

Där tror jag att vi spelar en viktig roll i att försöka öka trycket på dynamiska vinster. Jag har valt att tillsammans med Svenskt Näringslivs ordförande också skriva debattartiklar i europeisk press för att försöka få

med oss andra näringslivsorganisationer i att sätta ett tryck på att detta är ett stort näringslivsintresse. De har varit mycket tysta och passiva under det senaste året. Det behövs. Vi behöver kunna beskriva vinsterna av ökad handel på ett tydligare sätt. Förlusterna i jordbruket beskrivs oerhört konkret och tydligt. Det är lätt att tro att det bara handlar om förluster när det i själva verket är fråga om stora möjligheter.

Karin Thorborg sade något om en dålig överenskommelse. Jag menar att man inte kan säga att tredje världen har gjort några stora eftergifter i Hongkong. Det lilla resultat som har uppnåtts i Hongkong är just de delar som handlar om tillträde för de allra fattigaste länderna till USA:s marknader, någon förbättring på bomullssidan för de fattigaste, exportsubventionerna. I övrigt har vi inte kommit någonvart när det gäller marknadstillträdet i den mycket stora grupp vi i det här sammanhanget kallar utvecklingsländer – som skiljer sig åt dramatiskt. Indien, Brasilien, Kina. De är snabbt växande, allt starkare ekonomiska aktörer. De har inte alltid samma intressen som de 90 fattigaste länderna. Det blir allt tydligare i förhandlingarna. Vi använder begreppet på ett sådant sätt att det inte riktigt avspeglar vilka rationella kalkyler som ligger bakom. De driver inte alltid förhandlingarna i G 20-gruppen för att maximera de fattigaste intressena. Det är min bedömning.

Det behöver bli mycket bättre. Det viktigaste för de fattigaste är marknadstillträde. Exportsubventionerna är skadliga i sig, men marknadstillträde är det intressantaste för jordbruksprodukter. Där återstår mycket att göra.

NGO-gruppen har viktiga synpunkter som vi tar till oss. Men det finns också där ibland ett protektionistiskt resonemang som ligger nära dem som inte vill göra något alls. Man får vara försiktig så att man inte faller i den gropan.

Carl B Hamiltons fråga om Tyskland är naturligtvis strategiskt viktig. Vi vet ännu inte riktigt hur den tyska positionen kommer att vara. Under Hongkongmötet fick jag det bestämda intrycket att man är kvar i den tyska i grunden frihandelsbetonade rollen. Med den nya regeringen finns starka jordbruksintressen som säkert kommer att märkas under förhandlingarna. Men det finns ännu inte en signal om att de skulle lämna frihandelsvännerna.

När jag talar om de nya medlemsländerna talar jag naturligtvis om några av dem. Polen, ett stort jordbruksland, är naturligtvis starkt lierat med Frankrike i att skydda jordbruket – och ett antal andra stora jordbruksländer bland de nya.

Tjeckien, Slovakien, Lettland, Estland och Slovenien är några av de länder vi har mycket gott samarbete med i att visa att bland de nya medlemsländerna finns en önskan om marknadstillträde för export av varor och tjänster och inte framför allt ett skyddsintresse för jordbruket.

Det finns också en informell grupp som har träffats regelbundet under Hongkongmötet. Vi kallar den skämtsamt *Friends for Free Trade*. Vi har försökt att hålla flammen vid liv. Sverige sammankallade gruppen vid några tillfällen.

Holger Gustafsson frågar om fattiga länders ställning när det gäller livsmedelsfrågan. Marknadstillträde till våra marknader är en sådan central fråga. Det andra är att det finns en form av dumpning av livsmedelsprodukter från den rika världen till den fattiga världen. USA är ett sådant

exempel. Deras bistånd av livsmedelsprodukter är en blandning av traditionellt bistånd och att bli av med sina egna lager av livsmedelsprodukter. Det innebär att lokala marknader slås ut när livsmedelsöverskott i stor skala förs över från USA till något fattigt land. Det är ett exempel på att USA i dessa förhandlingar har lyckats att under Hongkongmötet ganska väl utåt framstå som radikalt och villigt att förhandla. Men det finns många frågor där man har lyckats dölja att metoderna är protektionistiska till sin läggning.

Agne Hansson tar upp bland annat frågan om rättvis konkurrens mellan europeiskt och amerikanskt jordbruk. Det är naturligtvis en viktig fråga. Vi har lite olika profil på hur vi stöder jordbruket. Båda har ett ansvar. USA har naturligtvis inte rört sig tillräckligt mycket för att säga att man är frihandelsvänlig på jordbruksprodukter. Man rör sig precis så mycket att de mest känsliga produkterna skyddas och maximerar sin rörelse på de områden där det inte är så viktigt. Så fungerar alla i de här förhandlingarna.

Jag skulle önska att vi i slutändan kommer i ett läge där det finns ett förtroende och en insikt hos huvudförhandlarna om att om man inte ett ögonblick kan se vad som är möjligt att vinna går det åt pipan. Det är så det kan sluta. Om man får ett förtroende mellan nyckelförhandlingarna, att det går att se var vinsten ligger, vågar man till slut ta steget. Det återstår mycket innan vi är där.

Jag kan inte säga att jag är optimistisk just nu, men möjligheten finns.

Anf. 106 KARIN THORBORG (v):

Man måste se hur det slår för de enskilda länderna. Förslaget till tullsänkningar på industrivaror är rigtigt. Det är små möjligheter i de olika länderna att anpassa sig. Kritiken säger att det här kommer att leda till en allvarlig avindustrialisering i många u-länder som har höga tullar för att skydda den inhemska produktionen. Det är viktigt att man hjälper produktionen i u-länderna så att den blir mer effektiv och u-länderna inte slås ut.

Anf. 107 Näringsminister THOMAS ÖSTROS (s):

EU driver att vi ska visa flexibilitet när det gäller hur man ska uppfylla resultatet särskilt för de fattigaste länderna. Väldigt speciella arrangemang, preferenser och skyddsåtgärder för ett land gör att det blir sårbart. Under en period byggs en specifik inriktning upp, och sedan ökar konkurrensen på det området och slås ut fullständigt. Det är inte heller så goda erfarenheter av att göra så.

En av de viktigaste frågorna för tredje världen är ökad syd-syd-handel, ökad regional handel, mellan länder i den fattiga delen av världen. Det är i dag skyddat av höga tullar och hinder länderna emellan, vilket hindrar en ekonomisk utveckling. Det måste finnas bistånd. Det måste finnas särskild hänsyn. Men det måste också finnas en insikt om att handel i sig har ett värde för ekonomisk utveckling.

Anf. 108 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Vi tackar näringsministern och medarbetare.

2005/06:23
27 januari

Anf. 109 Näringsminister THOMAS ÖSTROS (s):
Trevlig helg!

Anf. 110 ORDFÖRANDEN:
Tack detsamma.

Innehållsförteckning

2005/06:23

27 januari

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statssekreterare LARS DANIELSSON.....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Statssekreterare LARS DANIELSSON.....	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 6 CARL B HAMILTON (fp)	1
Anf. 7 Statssekreterare LARS DANIELSSON.....	1
Anf. 8 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 9 Statssekreterare LARS DANIELSSON.....	2
Anf. 10 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	3
Anf. 11 LARS LINDBLAD (m).....	4
Anf. 12 YVONNE RUWAIDA (mp)	4
Anf. 13 Statssekreterare LARS DANIELSSON.....	4
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 15 Statssekreterare LARS DANIELSSON.....	6
Anf. 16 CARL B HAMILTON (fp)	7
Anf. 17 Statssekreterare LARS DANIELSSON.....	7
Anf. 18 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 19 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	7
Anf. 20 CECILIA WIGSTRÖM (fp).....	8
Anf. 21 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	8
Anf. 22 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 23 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	9
Anf. 24 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	10
Anf. 25 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	10
Anf. 26 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	10
Anf. 27 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	10
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 29 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	11
Anf. 30 CECILIA WIGSTRÖM (fp).....	11
Anf. 31 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	11
Anf. 32 CECILIA WIGSTRÖM (fp).....	12
Anf. 33 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	12
Anf. 34 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 35 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	12
Anf. 36 YVONNE RUWAIDA (mp)	13
Anf. 37 AGNE HANSSON (c).....	14
Anf. 38 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	14
Anf. 39 KARIN THORBORG (v).....	15
Anf. 40 CECILIA WIGSTRÖM (fp).....	15
Anf. 41 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	16
Anf. 42 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	16
Anf. 43 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	16
Anf. 44 CARL B HAMILTON (fp)	17
Anf. 45 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	17
Anf. 46 CECILIA WIGSTRÖM (fp).....	17
Anf. 47 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 48 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	18

Anf. 49	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 50	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	18
Anf. 51	YVONNE RUWAIDA (mp)	18
Anf. 52	CECILIA WIGSTRÖM (fp)	19
Anf. 53	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	19
Anf. 54	AGNE HANSSON (c)	19
Anf. 55	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	19
Anf. 56	YVONNE RUWAIDA (mp)	20
Anf. 57	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 58	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	20
Anf. 59	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 60	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	21
Anf. 61	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 62	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	21
Anf. 63	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	22
Anf. 64	CECILIA WIGSTRÖM (fp)	22
Anf. 65	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	22
Anf. 66	CECILIA WIGSTRÖM (fp)	23
Anf. 67	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	23
Anf. 68	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 69	HOLGER GUSTAFSSON (kd)	24
Anf. 70	YVONNE RUWAIDA (mp)	24
Anf. 71	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	24
Anf. 72	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 73	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	25
Anf. 74	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 75	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	25
Anf. 76	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 77	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	25
Anf. 78	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 79	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	25
Anf. 80	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	26
Anf. 81	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 82	HOLGER GUSTAFSSON (kd)	26
Anf. 83	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	26
Anf. 84	YVONNE RUWAIDA (mp)	26
Anf. 85	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	26
Anf. 86	CECILIA WIGSTRÖM (fp)	27
Anf. 87	HOLGER GUSTAFSSON (kd)	27
Anf. 88	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	27
Anf. 89	CECILIA WIGSTRÖM (fp)	28
Anf. 90	AGNE HANSSON (c)	28
Anf. 91	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 92	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	28
Anf. 93	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 94	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	29
Anf. 95	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 96	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	29
Anf. 97	ORDFÖRANDEN	29
2 §	Allmänna frågor och yttre förbindelser	30
Anf. 98	ORDFÖRANDEN	30

Anf. 99	Näringsminister THOMAS ÖSTROS (s)	30	2005/06:23
Anf. 100	PER BILL (m).....	32	27 januari
Anf. 101	KARIN THORBORG (v).....	32	
Anf. 102	CARL B HAMILTON (fp)	32	
Anf. 103	HOLGER GUSTAFSSON (kd)	33	
Anf. 104	AGNE HANSSON (c).....	33	
Anf. 105	Näringsminister THOMAS ÖSTROS (s)	33	
Anf. 106	KARIN THORBORG (v).....	35	
Anf. 107	Näringsminister THOMAS ÖSTROS (s)	35	
Anf. 108	ORDFÖRANDEN.....	35	
Anf. 109	Näringsminister THOMAS ÖSTROS (s)	36	
Anf. 110	ORDFÖRANDEN.....	36	